

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta managementu
Jindřichův Hradec

Institut managementu zdravotnictví

Bakalářská práce

Pavel Tupý

2007

**Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta managementu
Jindřichův Hradec**

Institut managementu zdravotnictví

Transformace nemocnic na obchodní společnosti

Vypracoval:

Pavel Tupý

Vedoucí bakalářské práce:

prim. MUDr. Střítecký Rudolf

Jindřichův Hradec 2007

Prohlášení:

Prohlašuji, že bakalářskou práci

„Transformace nemocnic na obchodní společnosti“

jsem vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

Jindřichův Hradec 2007

podpis studenta

Anotace

Transformace nemocnic na obchodní společnosti

Cílem práce je popsat proces transformace nemocnic na obchodní společnosti.

Práce vychází z ekonomických teorií a zákonů o obchodních společnostech.

Jindřichův Hradec 2007

Poděkování

Děkuji

prim. MUDr. Rudolfu Stříteckému

z Vysoké školy ekonomické v Praze,
Fakulty managementu v Jindřichově Hradci,
za jeho cenné rady, připomínky a doporučení.

Obsah

Úvod.....	1
1 Vývoj nemocniční péče po roce 1989	2
1.1 Privatizace.....	2
1.2 Restrukturalizace.....	2
1.3 Reforma veřejné správy	2
2 Zájmy, postoje a argumenty pro a proti transformaci na obch. spol.....	3
3 Právní formy nemocničních zařízení	4
3.1 Charakteristika a pojetí funkce ziskové organizace.....	4
3.2 Charakteristika a pojetí funkce non for profit organizace	4
3.3 Akciová společnost	5
3.3.1 Základní kapitál	5
3.3.2 Zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina	6
3.3.3 Akcie.....	6
3.3.4 Akcionář.....	6
3.3.5 Orgány a. s.	6
3.3.5.1 Valná hromada	6
3.3.5.2 Představenstvo.....	7
3.3.5.3 Dozorčí rada	7
3.3.6 Ručení za závazky společnosti	7
3.3.7 Zrušení a zánik společnosti.....	7
3.4 Společnost s ručením omezeným.....	7
3.4.1 Základní kapitál	8
3.4.2 Statutární orgán.....	8
3.4.3 Valná hromada.....	8
3.4.4 Dozorčí rada.....	8

3.4.5	Ručení	8
3.4.6	Zrušení a zánik společnosti.....	8
3.5	Příspěvková organizace	9
3.5.1	Státní příspěvková organizace	9
3.5.2	Příspěvková organizace územního samosprávného celku	9
3.6	Obecně prospěšná společnost	10
3.7	Veřejná obchodní společnost	11
3.7.1	Základní kapitál	11
3.7.2	Statutární orgán.....	11
3.7.3	Zisk, hlasovací právo	11
3.7.4	Výhody a nevýhody společnosti.....	11
4	Skladba nemocnic v zahraničí	12
5	Vyhodnocení jednotlivých práv. forem organizací ve vlastnictví kraje	13
5.1	Oblast vzniku a zániku organizace; oblast řízení.....	13
5.1.1	Právní úprava	13
5.1.2	Založení a vznik právnické osoby	13
5.1.3	Základní kapitál	13
5.1.4	Účel zřízení právnické osoby.....	13
5.1.5	Porovnání	13
5.2	Oblast ekonomická.....	14
5.2.1	Účetnictví.....	14
5.2.1.1	Rozdíly v okruzích účtování	14
5.2.1.2	Rozdíly v odpisování.....	14
5.3	Daňová oblast.....	14
5.3.1	Daň z příjmu právnických osob	14
5.3.2	Daň z přidané hodnoty.....	14
5.4	Uspořádání majetkových vztahů.....	14

5.4.1	Dlouhodobý majetek.....	14
5.4.2	Získávání dotací ze státního rozpočtu.....	15
5.4.3	Získávání dotací z kraje	15
5.4.4	Problematika konkurzu	15
5.4.5	Porovnání	15
5.5	Hlavní výhody.....	15
5.6	Oblast zdravotní péče a smluvních vztahů	15
6	Možné formy hierarchického uspořádání	17
6.1	Vnitřní poměry.....	17
6.1.1	Valná hromada.....	17
6.1.2	Představenstvo	17
6.1.3	Dozorčí rada.....	17
6.1.4	Dualistický a monistický model	17
6.1.4.1	Dualistický.....	17
6.1.4.2	Monistický.....	17
6.1.5	Vlastnická a manažerská zodpovědnost	18
6.2	Vnější poměry.....	18
7	Vlastní proces změny právní formy na a. s.	19
7.1	Kroky změny.....	19
7.1.1	1. krok	19
7.1.2	2. krok	19
7.1.3	3. krok	20
7.1.4	4. krok	20
7.1.5	5. krok	20
8	Výhody transformace nemocnic na akciovou společnost.....	21
9	Nevýhody transformace nemocnic na obchodní společnosti	22
10	Situace nemocnic u nás dle krajů.....	23

10.1 Středočeský kraj	23
10.2 Plzeňský kraj	23
10.3 Jihočeský kraj.....	23
10.4 Karlovarský kraj.....	23
10.5 Pardubický kraj	23
10.6 Královehradecký kraj.....	23
10.7 Ústecký kraj	23
10.8 Liberecký kraj	23
10.9 Kraj Vysočina	23
10.10 Zlínský kraj.....	23
10.11 Moravskoslezský kraj.....	23
10.12 Jihomoravský kraj.....	24
10.13 Olomoucký kraj	24
11 Nemocnice České Budějovice, a.s.....	25
12 Vývoj transformace nemocnice v Českých Budějovicích	27
12.1 Nemocnice České Budějovice, s. p. o.....	27
12.2 Nemocnice České Budějovice, p. o.	27
12.3 Nemocnice České Budějovice, a. s.....	27
13 Nemocnice České Budějovice, a. s. – malá akciovka	28
13.1 Založení Nemocnice České Budějovice, a. s.	28
13.1.1 Základní kapitál	28
13.1.2 Představenstvo Nemocnice České Budějovice, a. s.	29
13.1.3 Dozorčí rada.....	29
13.1.4 Odměňování.....	29
13.1.5 Hospodaření	29
13.1.6 Zisk	29
13.1.7 Ztráta	29

13.2	Zápis do obchodního rejstříku	29
13.3	Vznik Nemocnice České Budějovice, a. s.	30
14	Nemocnice České Budějovice, a. s. - velká akciovka	31
14.1	Smlouva o upsání akcií	31
14.2	Smlouva o vkladu podniku	31
14.2.1	Struktura vkládaného podniku	32
14.2.1.1	Hmotná složka	32
14.2.1.2	Nehmotná složka	32
14.2.1.3	Osobní složka	32
14.2.1.4	Další části	33
14.2.2	Celková hodnota podniku	33
14.2.3	Uzavření smlouvy	33
14.3	Předání a převzetí podniku a úplné splacení vkladu	33
14.4	Vznik velké akciovky	33
15	Současný stav Nemocnice České Budějovice, a. s.	35
15.1	Vlastnická a manažerská zodpovědnost	35
15.2	Org. struktura nemocnice České Budějovice, a. s.	36
15.3	Struktura nákladů a výnosů v letech 2004-2005	37
15.4	Vývoj hospodářských výsledků	38
15.5	Výnosy nemocnice	39
15.6	Dotace	40
15.7	Citlivá data	41
16	Jihočeská nemocnice, a. s.	42
16.1	Způsob vedení Jihočeské nemocnice, a. s.	43
16.2	Monopolní postavení Jihočeské nemocnice, a. s.	43
	Závěr	44

Úvod

Dne 1. 1. 2003 se kraje dle znění zákona 290/2002 Sb., který pojednává o přechodu práv a závazků z majetku České republiky, staly zřizovateli zdravotnických zařízení, přičemž došlo ke změně ze státních příspěvkových organizací na příspěvkové organizace.

Na základě zákona č. 290/2002 Sb. přešly veškerá práva a jiné majetkové hodnoty státu, se kterými k 1.1. 2003 hospodařily příslušné státní příspěvkové organizace, kde zřizovatelskou funkci vykonávaly okresní úřady, na místně příslušné kraje a to na základě § 1 odst. 1, § 1 odst. 3 cit. zákona). Ke dni 1. 1. 2003 tedy došlo ke změně státních příspěvkových organizací na příspěvkové organizace kraje. Veškeré závazky bývalých státních příspěvkových organizací, a to i včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů na základě §2 odst. 2, přešly na nově vzniklé příspěvkové organizace kraje. Vlastnictvím krajů se tedy stal movitý a nemovitý majetek, který byl ke dni 31.12. 2002 ve vlastnictví státních příspěvkových organizací, které poskytovaly zdravotní péči.

Tím, že došlo ke změně na kraje, stala se státní zdravotnická zařízení zařízeními nestátními. Došlo k dohodě mezi Českou lékařskou komorou, Všeobecnou zdravotní pojišťovnou, která zajišťuje zachování ústavního práva na dostupnou a kvalitní zdravotní péči. Převodem na kraje by mělo dojít k efektivnímu řešení rozmístění a optimalizace sítě zdravotnických zařízení a služeb, a to tak, aby splňovala požadavky obyvatelstva.

Kraje však převzaly i závazky spojené se zdravotnickými zařízeními. Vznikla zde potřeba řešení problémů zadlužení. Řešení našly ve změně hospodářsko právní formy lůžkových zařízení.

Cílem této práce je seznámení s pojmem transformace nemocnic na obchodní společnosti, porovnání jednotlivých právních forem a popsání průběhu transformace na konkrétním příkladu Nemocnice České Budějovice, a. s.

1 Vývoj nemocniční péče po roce 1989

Je třeba rozlišit privatizaci a transformaci nemocnic

Při privatizaci dochází k převodu majetku na jiného vlastníka. Jako příklad můžeme uvést přechod ze státu na soukromou osobu.

Při transformaci dochází jen ke změně právní formy, vlastník však zůstává stejný.

1.1 Privatizace

V roce 1991 vznikly právní změny, které umožnily privatizaci zdravotnických zařízení, to znamená převod na jiného vlastníka na základě zákona č. 92/1991 Sb., který upravuje podmínky převodu majetku státu na jiné osoby. Mezi lety 1992 – 1996 byla přeměňována struktura zdravotnických zařízení. Pokračoval přístup zaměřený pouze na pacienty. Roku 1996 byla na základě rozhodnutí vlády zastavena privatizace zdravotnických zařízení.

1.2 Restrukturalizace

Restrukturalizace znamenala změnu přístupu, kdy začala být pozornost více zaměřována na stranu nabídky poskytující zdravotní péči. Začal se řešit problém příliš vysokého počtu akutní lůžkové péče.

1.3 Reforma veřejné správy

Reforma přinesla změnu v uspořádání veřejné správy. Nejprve došlo v roce 2000 ke vzniku krajských úřadů a k 1.1. 2003 k zániku okresních úřadů. Následovala změna vlastníka zdravotnických zařízení ze státu na kraj. Byly ustaveny nové zákony o hospodaření s majetkem. Co se týče státu, jedná se o zákon č. 219/2000 Sb., který upravuje hospodaření s majetkem České republiky a pro kraj se jedná o zákon č. 129/2000 Sb., který upravuje hospodaření s majetkem v působnosti kraje. Dále pak došlo ke změně zřizovatele okresních nemocnic z okresních úřadů na kraje v samostatné působnosti. Dle znění zákona č. 250/2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů má kraj právo zakládat obchodní společnosti, což bylo základem pro transformaci zdravotnických zařízení na obchodní společnosti.

2 Zájmy, postoje a argumenty pro a proti transformaci nemocnic na obchodní společnosti¹

	Zájem	Postoje k problematice organizačně právního postavení nemocnic	Argumenty pro a proti změně právní formy nemocnice z PO na obchodní společnost
Vláda	Zajištění dostupnosti, Rovnocennosti kvality zdravotní péče pro Občany	Vznik návrhu zákona o zdravotnických zařízeních a veřejných službách ve Zdravotnictví	Proti – snížení dostupnosti zdravotní péče
MZ	Zachovat kontrolu nad poskytováním zdravotnických služeb	Zachování statutu „veřejnoprávní organizace“ Vznik návrhu zákona o zdravotnických zařízeních a veřejných službách ve zdravotnictví	Proti – snížení dostupnosti služeb pro občany, snížení kontroly nad strukturou a kvalitou poskytovaných služeb
Politické strany (na úrovni Parlamentu ČR i krajských samospráv)	ČSSD, KSČM – zajištění dostupnosti služeb a kontroly nad poskytovanými službami	ČSSD, KSČM – proti obchodním společnostem, pro neziskovou formu nemocnic	ČSSD, KSČM – proti – snížení dostupnosti zdravotní péče
	ODS, US-DEU – efektivnější fungování nemocnic pomocí tržních principů	ODS, US-DEU – pro převedení nemocnic do obchodních společností	ODS, US-DEU – pro - zlepšení hospodaření nemocnic, zachování tržních principů, zvýšení zainteresovanosti krajů
		KDU – ČSL – pro neziskovou formu nemocnic	
Kraje	Možnost disponovat s nemocnicemi a zajistit situaci, kdy by nemocnice nehospoďarily se ztrátou. Vymanit se z vlivu a kontroly státu v oblasti zdravotnictví.	Zvolená právní forma nemocnic je pouze v kompetenci krajů, preferovanou formou je obchodní společnost, zejména a.s.	Pro-možnost rozdělování zisku, odpadá povinnost zřizovatele vyrovnat hospodářskou ztrátu, možnost uplatnění daňových odpisů, nové pracovní právní vztahy, nové smlouvy s pojišťovnami
		Některé kraje nezamítají speciální neziskovou právní formu	
Česká lékařská komora	Platy a pracovní podmínky lékařů	Zásadně proti masivnímu převodu nemocnic do formy obchodních společností	Proti – snížení platů lékařů a zhoršení pracovních podmínek, netransparentnost
		Za optimální považují formu neziskových nemocnic	
Odborové organizace ve zdravotnictví	Platy a pracovní podmínky pro pracovníky ve zdravotnictví	proti obchodním společnostem, doporučuje zachování příspěvkové organizace do doby přijetí zákona o veřejných zdravotnických zařízeních	proti - snížení platů pracovníků a zhoršení pracovních podmínek, snížení dostupnosti a nevyřešený přechod práv a povinností v rámci pracovních vztahů
Občané (pacienti)	Získávat efektivní zdravotnické služby, pokud možno bezplatně	postoje jednotlivých patientských organizací se liší (Svaz pacientů, sdružení Občan)	
	nedostatek informací o zájmech občanů – nedostatečné výzkumy		
Dodavatelé léčiv a zdravotnické techniky	včasné platby za poskytnuté služby a produkty	neprezentují žádný konkrétní postoj	

¹ Dle literatury [16]

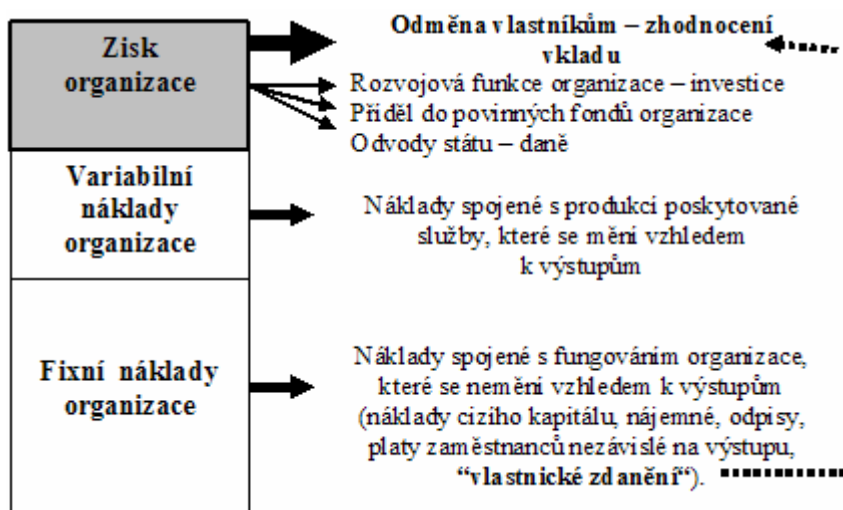
3 Právní formy nemocničních zařízení

3.1 Charakteristika a pojetí funkce ziskové organizace

Zisková organizace je druh právní formy, který se zpravidla využívá pro podnikatelské aktivity, kde se snažíme uspokojit potřeby poptávky a na základě dosažení zisku uspokojujeme potřeby vlastníků.

Právní forma, která je zaměřena na zisk se snaží, aby svými aktivitami nejen vyrovnala náklady, které vynaložila na podnikání, ale aby z nich plynul i zisk, který zajistí nejen další rozvoj organizace, ale uspokojí i potřeby vlastníků.

Zisk je tedy základem růstu organizace. Neslouží však jen k samotnému rozvoji na základě nových investic, ale také k vyplácení prostředků vlastníků, kteří propůjčují svůj kapitál na základě snahy o jeho zhodnocení, což vede manažery podniku k efektivnímu řízení a činění aktivit, které tento požadavek zajistí.

Ze schématu je jasně patrné, že organizace orientované na zisk se snaží o zhodnocení vloženého kapitálu vlastníků.²

3.2 Charakteristika a pojetí funkce non for profit organizace

Jedná se o takové organizace, které jsou charakteristické tím, že poskytují obecně prospěšné služby za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek. Je to společnost, která nebyla založena za účelem zisku, avšak zisk vytváří. Ten však není rozdělen ve prospěch vlastníků, ale je dále použit na vytváření rezerv pro pokrytí případných ztrát, reprodukci a rozvoji činnosti.

² Obrázek č.1 z literatury [2]

Ze schématu ³ je jasně patrné, že případný zisk je alokován do fondů organizace a na případný rozvoj organizace při investicích do nového majetku.

3.3 Akciová společnost

Akciová společnost je právnickou osobou.⁴ Její základní kapitál je tvořen akcemi o určité jmenovité hodnotě. V názvu firmy musí být uveden dodatek „akciová společnost“, „akc. spol.“ nebo „a. s.“. Akciová společnost může být založena jedním zakladatelem, když se jedná o právnickou osobu a sice na základě zakladatelské listiny. V ostatních případech alespoň dvěma fyzickými osobami na základě zakladatelské smlouvy. Při návrhu o zapsání do obchodního rejstříku se spolu se zakladatelskou listinou, smlouvou přikládají stanovy.

3.3.1 Základní kapitál

Základní kapitál je v případě založení s veřejným upisováním akcií ve výši 20.000.000 Kč. Jedná-li se o založení bez veřejné nabídky, upisuje se ve výši 2.000.000 Kč. Za určitých podmínek stanovených v zákoně je možné základní kapitál navyšovat, popřípadě snížit

Ustavující valná hromada se koná až pokud byly upsány akcie v hodnotě navrhovaného základního kapitálu a alespoň 30% jmenovité hodnoty akcií již bylo splaceno a to jen v případě, pokud se účastní upisovatelé alespoň poloviny upsaných akcií. Ustavující valná hromada volí orgány společnosti, schvaluje stanovy a rozhoduje o založení akciové společnosti.

³ Obrázek č. 2 z literatury [3]

⁴ Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník, použitá literatura [1], [5]

3.3.2 Zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina

V zakladatelské smlouvě či listině musí být uveden název firmy, sídlo a předmět podnikání, dále pak navrhovaný základní kapitál, počet akcií s jejich jmenovitou hodnotou, výše upisovaných vkladů jednotlivých zakladatelů, určení předmětu nepeněžitých vkladů s příloženým oceněním znalce, návrh stanov, určení správce vkladu a další údaje, které jsou stanoveny ze zákona.

Pokud se zakladatelé v zakladatelské smlouvě dohodnou na upsání akcií v určitém poměru na celý základní kapitál akciové společnosti, není povinné dělat veřejnou nabídku akcií a konat ustavující valnou hromadu. Rozhodnutí plynoucí z ustavující valné hromady jsou v tomto případě uvedena v zakladatelské smlouvě.

3.3.3 Akcie

Akcie jsou cenným papírem v listinné či zaknihované podobě, s níž jsou spojena práva akcionáře podílet se na řízení akciové společnosti, dále pak zisku a.s. či na likvidačním zůstatku.

Akcie se člení na akcie na jméno, na majitele, listinné, zaknihované.

Na základě stanov mohou být vydány akcie, s nimiž se pojí přednostní práva např. na dividendy nebo podílu na likvidačním zůstatku.

3.3.4 Akcionář

Je držitel akcií. Akcionář neručí za závazky a.s., podílí se na zisku a.s.. Působí na řízení akciové společnosti prostřednictvím valné hromady, na které hlasuje, může se domáhat vysvětlení a předkládat protinávrhy. Hlasovací právo akcionáře je spojeno s akciemi, přičemž stanovy vymezují počet hlasů spojených s akcií.

3.3.5 Orgány a. s.

Orgány akciové společnosti jsou valná hromada, představenstvo a dozorčí rada.

3.3.5.1 Valná hromada

Je nejvyšším orgánem a. s.. Koná se nejméně jednou ročně. Akcionáři jsou představenstvem vyzváni formou písemné pozvánky nebo je pozvánka uveřejněna v celostátně distribuovaném deníku.

Valná hromada je usnášeníschopná, pokud přítomní akcionáři mají v držení akcie, které mají celkovou jmenovitou hodnotu vyšší 30% základního kapitálu. Rozhoduje se na základě většinového hlasování.

Působnost valné hromady je hlavně v rozhodování o změně stanov, volbě, odvolávání a odměňování členů představenstva a dozorčí rady a schvalování závěrek.

3.3.5.2 Představenstvo

Je statutárním orgánem akciové společnosti. Představenstvo řídí činnosti akciové společnosti a jedná navenek jejím jménem a to sice pokud nevyplývá ze stanov jinak v zastoupení jakéhokoliv člena představenstva. Představenstvo má alespoň 3 členy, kteří jsou voleni valnou hromadou, jejich funkční období je 5 let, přičemž je možnost opětovné volby. Členem představenstva se může stát fyzická osoba, která splňuje podmínku dosažení minimálního věku 18ti let.

3.3.5.3 Dozorčí rada

Dozorčí rada je kontrolním orgánem akciové společnosti. Dohlíží na činnosti představenstva a přezkoumává účetní závěrku. Skládá se minimálně ze 3 členů, kteří jsou starší 18 let. Doba vykonávání funkce je nejvýše 5 let. První funkční období je jeden rok od zápisu akciové společnosti do obchodního rejstříku.

3.3.6 Ručení za závazky společnosti

Akciová společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář za závazky společnosti neručí.

3.3.7 Zrušení a zánik společnosti

Akciová společnost se ruší s likvidací nebo bez likvidace. Likvidátor je jmenován valnou hromadou. Likvidační zůstatek je rozdělen mezi akcionáře dle výše jmenovitých hodnot jejich akcií, popřípadě na základě uplatnění přednostního práva některých akcií.

Zánik společnosti je datován ke dni, kdy dojde k výmazu z obchodního rejstříku.

3.4 Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným⁵ je nejvíce rozšířená forma obchodní společnosti u nás. Hlavní výhody této právní formy spočívají v relativně nízké výši povinného základního kapitálu a přijatelné administrativní náročnosti. Název společnosti musí vždy obsahovat dodatek „společnost s ručením omezeným“, „spol. s r. o.“ nebo „s. r. o.“ Tuto obchodní společnost může založit jeden nebo více společníků, maximální počet společníků je však 50. Zakládá se zakladatelskou listinou nebo společenskou smlouvou a musí obsahovat náležitosti vymezené § 110 Obchodního zákoníku.

⁵ Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník, dle literatury [1], [5]

3.4.1 Základní kapitál

Minimální výše základního kapitálu společnosti s ručením omezeným je 200.000 Kč. Kapitál se skládá z vkladů společníků, přičemž se může každý podílet jen jednou a to ve výši alespoň 20.000 Kč. Každý společník může vložit rozdílnou výši vkladu, ale musí být vždy dělitelná tisícem. Kromě peněžitého vkladu můžeme vložit i nepeněžítý vklad, avšak tato skutečnost s přesným popisem nepeněžitého vkladu musí být uvedena ve společenské smlouvě či v prohlášení o převzetí vkladu. Než-li dojde k podání návrhu na zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku, musí být splaceno celé emisní ážio. Všechny peněžité vklady musí být splaceny alespoň do výše 30%. Celková výše peněžitých vkladů včetně hodnoty splacených nepeněžitých vkladů musí být alespoň 100.000 Kč. Pokud byla společnost založena jen jedním zakladatelem, musí být základní kapitál již před zapsáním do obchodního rejstříku splacen v plné výši.

3.4.2 Statutární orgán

Jako statutární orgán společnosti s ručením omezeným vystupuje jednatel. Je-li jednatelů více, může každý z nich jednat samostatně, pokud to není ve společenské smlouvě stanoveno jinak. Jednatelé nesou právní odpovědnost za vedení účetnictví, chod společnosti. Pro jednatele platí také zákaz konkurence.

3.4.3 Valná hromada

Valná hromada sestavena ze společníků tvoří nejvyšší orgán společnosti. Valná hromada rozhoduje o jmenování a odvolávání jednatelů nebo o změnách společenské smlouvy či stanov. Valná hromada společníků je nejvyšším orgánem společnosti.

3.4.4 Dozorčí rada

Dozorčí rada je ve společnosti s ručením omezeným málokdy zakládáný orgán.

3.4.5 Ručení

Společníci ručí společně a nerozdílně za závazky společnosti a to do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v obchodním rejstříku.

3.4.6 Zrušení a zánik společnosti

Zrušení a zánik společnosti může být buď s likvidací nebo bez likvidace. Pokud není stanoveno společenskou smlouvou jinak, ruší se společnost dohodou všech společníků, toto rozhodnutí musí mít formu notářského zápisu. Nesvěřuje-li společenská smlouva rozhodnutí o zrušení společnosti do působnosti valné hromady, ruší se společnost dohodou všech společníků, jež musí mít formu notářského zápisu. Společníci se mohou

u soudu domáhat zrušení společnosti z důvodů a za podmínek stanovených ve společenské smlouvě.

Při zrušení společnosti s likvidací má každý společník nárok na podíl na likvidačním zůstatku. Tento podíl se určuje poměrem obchodních podílů, nestanoví-li společenská smlouva něco jiného.

3.5 Příspěvková organizace

3.5.1 Státní příspěvková organizace

Státní příspěvková organizace je právnickou osobou⁶. Zřizovatelem této organizace je zpravidla organizační složka státu, většinou ministerstvo. Organizace nemůže bez souhlasu státu zaniknout. Pokud dojde k zániku, přebírá odpovědnost a veškeré závazky stát. Jakým způsobem vystupuje zřizovatel, tedy stát, ve vztazích majetkoprávních upravuje zákon č. 219/2000 Sb., který pojednává o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích. Tato organizace nemá ve vlastnictví žádný majetek a nemůže jej ani nabývat. Hospodaří pouze s majetkem České republiky na základě zákona 290/2000 Sb. Pokud nabude majetku, stává se tento majetek majetkem státu. Převod majetku je možný jen na základě zákonem vymezených podmínek. Pokud dojde k získání daru, tento dar se také stává majetkem státu, organizace s ním pouze hospodaří. Organizace vykonává vlastnická práva vlastníka, poněvadž stát sám o sobě není schopen spravování státního majetku. Finanční hospodaření upravuje zákon č. 218/2000 Sb., který pojednává o rozpočtových pravidlech České republiky. Státní příspěvková organizace je konstruována tak, aby vykonávala hlavní činnosti, které jsou ztrátové a zřizovatel by měl tyto ztráty příspěvky na provoz kompenzovat ze svého rozpočtu. Tím dochází k vyrovnanému hospodaření a není vytvořen zisk. Organizace je také nositelem závazků i práv a povinností plynoucích z pracovněprávních vztahů. Management společnosti neodpovídá za dosahování špatných hospodářských výsledků.

3.5.2 Příspěvková organizace územního samosprávného celku

Jedná se o právnickou osobu⁷ spadající do působnosti kraje nebo obce, tudíž je to nestátní právnická osoba. Samostatně účtuje o majetku, pohledávkách a závazcích a hospodářském výsledku dle znění § 54 zákona č. 219/2000 Sb.)

Zřizuje se na základě rozhodnutí zřizovatele, tedy kraje nebo obce. Na rozdíl od

⁶ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech

⁷ Zákon č. 219/2000 Sb. Obchodní zákoník

státní příspěvkové organizace může tato organizace nabývat majetku. Vedle hlavní činnosti může provozovat i vedlejší činnost, avšak tato činnost musí být zisková. Tato organizace může být zrušena a to bez souhlasu státu, stát totiž za závazky organizace neručí. Finanční hospodaření organizace upravuje zákon č. 250/2000 Sb., který pojednává o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Majetek, který je jí svěřen do správy není jejím vlastnictvím tudíž ho nemůžeme odepisovat. Může nabývat vlastnických práv např. dary. Pokud nabyla nějakého majetku, je potřeba vést analytickou evidenci, kdy odlišuje majetek zřizovatele a vlastní. Organizace je napojena na rozpočet kraje, spravuje majetek, který jí byl svěřen do správy. Je také nositelem závazků a práv a povinností z pracovněprávních vztahů.

3.6 Obecně prospěšná společnost

Obecně prospěšná společnost⁸ se zpravidla zakládá za účelem poskytování obecně prospěšných služeb veřejnosti za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek. V našem případě se jedná o poskytování zdravotních služeb.

Založení

Společnost je založena smlouvou, pokud je zakladatel jediný, zakládá se zakladatelskou listinou. Zakladateli se mohou stát nejen fyzické osoby, ale i právnické osoby. Zakladateli o.p.s. mohou být fyzické i právnické osoby.

Zakládací listina (smlouva)

Zakladatelská listina obsahuje název, sídlo a IČO zakladatele u právnické osoby, jméno, rodné číslo a trvalý pobyt zakladatele u fyzické osoby. Dále se uvádí název a sídlo o. p. s., druh služeb, které bude poskytovat a podmínky jejich poskytování. Je potřeba také uvést jména a další údaje členů správní rady a výši vkladů jednotlivých zakladatelů. Také způsob jakým budou zveřejňovány výroční zprávy.

Vznik o.p.s.

Společnost vznikne po podání návrhu k zápisu a jeho následném zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností. K návrhu se přikládá zakladatelská listina a musí být podán do 90 dnů od založení. Platí zde obdobná pravidla jako při vedení obchodního rejstříku.

Hospodaření

Veškerý zisk, který byl vytvořen musí být využit na poskytování obecně prospěšných služeb, pro které byla společnost založena. Společnost může vykonávat

⁸ Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech

i vedlejší činnost, avšak nesmí dojít k ohrožení kvality a dostupnosti služeb, pro které byla prioritně založena. Společnost se může ucházet o dotace.

Ve výjimečných případech vzniká povinnost auditu. Výroční zpráva je povinná.

3.7 Veřejná obchodní společnost

Veřejná obchodní společnost je obchodní společností⁹, jejíž společníci ručí všichni celým svým majetkem společně a nerozdílně za veškeré závazky společnosti. Je založena minimálně dvěma společníky, je jedno jestli fyzickými nebo právnickými osobami. V názvu společnosti musí být uveden dodatek „veřejná obchodní společnost“ nebo „veř. obch. spol.“, popřípadě „v. o. s.“ Pokud je v názvu uvedeno příjmení společníka, postačí dodatek „a spol.“

3.7.1 Základní kapitál

Ze zákona nejsou společníci povinni vkládat základní kapitál. Pokud však nějaký vklad vloží, je to zakotveno ve společenské smlouvě.

3.7.2 Statutární orgán

Za společnost může jednat každý společník. Jednání společníků může být upraveno ve společenské smlouvě.

3.7.3 Zisk, hlasovací právo

Pokud není ve společenské smlouvě upraveno jinak, jsou si všichni společníci rovni a dělí se rovným dílem na hospodaření společnosti.

3.7.4 Výhody a nevýhody společnosti

Výhodou je, že nemusíme vytvářet základní kapitál. Nevýhodou však je ručení celým svým majetkem.

⁹ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

4 Skladba nemocnic v zahraničí

V Evropské unii¹⁰ tvoří většinu veřejnoprávní nemocnice jako non-for-profit organizace. Tato forma tvoří ve většině případů kolem 70 % lůžkové kapacity zdravotnických zařízení. Zbytek tvoří různá sanatoria a soukromá lůžková zdravotnická zařízení. Vlastnictví v rukou ať státu, církve, krajů či různých soukromých subjektů není ve většině zemí Evropské unie podstatné. Příkladem poslouží Vestfálsko v Německu, tam spadá 80% lůžkové zdravotnické péče do vlastnictví diakonie. V Bavorsku vlastní přibližně 25% lůžkových zdravotnických zařízení katolická charita. Má to však určitá úskalí, pokud chce zdravotnické zařízení využívat peněz z veřejných rozpočtů, musí se podřídit daným kritériím, jež zaručují rovný přístup k jejich získání a to na základě rovnosti pacientů k péči. Příkladem kritérií je, že zdravotnická zařízení musí přijímat všechny pacienty a také musí splňovat určité požadavky na kvalitu vybavení. Dále pak vedení analytického účetnictví. Určeno je také množství prostředků z veřejného pojištění, které může nemocnice poskytnout na nákup léků, zdravotnického materiálu, přístroje, mzdy atd. To vše je uvedeno v zákonech a na správnou činnost dohlíží kontrolní orgán zdravotnického zařízení.

Budeme-li se zabývat jakým způsobem je poskytována zdravotnická péče ve Spojených státech amerických, zjistíme, že se výrazně liší od evropské formy a to sice v tom, že v USA není na rozdíl od Evropy povinnost platit zdravotní pojištění. Existují tam jak non for profit organizace, které tvoří kolem 20% a zbytek tvoří ziskové. Zajímavostí je, že mezi ziskovými nemocnicemi se vytvořily velké řetězce, příkladem může být například HCA. Co se týče poskytované péče není mezi ziskovými non for profit organizacemi moc velký rozdíl. Rozdíl můžeme spatřit v doprovodných službách. Velký rozdíl nalezneme ve financování. Non for profit organizace vytvářejí průměrně zisk ve výši 4%, přičemž jej investují zpětně do jimi poskytované péče. Ziskové dosahují zisku k 14%. Avšak patrný desetiprocentní rozdíl nemůžeme brát za směrodatný. Non for profit organizace vykazují výnosy dle EBITDA, ziskové však podle US GAAP. Rozdíl je také v tom, že non for profit organizace jsou osvobozeny od platby daní. Otázka je také, do jaké míry působí na organizace trh. Dle ekonomických teorií je zisková organizace efektivnější, non for profit organizace nejsou ovlivňovány trhem.

¹⁰ dle literatury [9]

5 Vyhodnocení jednotlivých právních forem organizací ve vlastnictví kraje

5.1 Oblast vzniku a zániku organizace; oblast řízení

5.1.1 Právní úprava

P. o. je upravena Zákonem č. 250/2000 Sb., pojednávající o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a dále pak 129/2000 Sb., o krajích.

A. s. je upravena zákonem č. 513/191 Sb., Obchodním zákoníkem.

S. r. o. je upravena zákonem 513/1991 Sb., Obchodním zákoníkem.

5.1.2 Založení a vznik právnické osoby

P. o. se zakládá, vzniká rozhodnutím zřizovatele o zřízení příspěvkové organizace.

A. s. je založena na základě společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny a vzniká zápisem do obchodního rejstříku.

S. r. o. se zakládá společenskou smlouvou nebo zakladatelskou listinou, vzniká zápisem do obchodního rejstříku.

5.1.3 Základní kapitál

P. o. nemá základní kapitál. Ve zřizovací listině se uvádí majetek určený ke správě.

A. s. vytváří základní kapitál minimálně ve výši 2.000.000 Kč, pokud se jedná o veřejnou nabídku akcií tak 20.000.000 Kč.

S. r. o. vytváří základní kapitál o minimální výši 200.000 Kč.

5.1.4 Účel zřízení právnické osoby

P. o. definuje účel svého založení v zřizovací listině, není však zakládána pro zisk.

A. s. je většinou zakládána za účelem podnikání a dosažení zisku, může být však založena i za jiným účelem, což může být právě provozování zdravotnických zařízení.

S. r. o. se zpravidla zakládá za účelem podnikání a dosažení zisku, může být však založena i za jiným účelem.

5.1.5 Porovnání

Porovnáme-li tyto základní parametry p. o., a. s., s. r. o., vychází nám nejvýhodněji právní forma akciové společnosti. Jako hlavní výhody bychom mohli říci, že právní úprava akciové společnosti je nejpropracovanější, jsou vymezeny odpovědnosti statutárního orgánu a jsou dány kompetence dozorčí rady. Mzdové náklady si upravuje akciová společnost sama bez zásahu státu.

5.2 Oblast ekonomická

5.2.1 Účetnictví

5.2.1.1 Rozdíly v okruzích účtování

P. o. má účetnictví rozděleno na dva okruhy a to sice na hlavní a vedlejší. Musí také rozlišit hlavní činnost ziskovou, která podléhá dani a neziskovou .

Akciová společnost ani společnost s ručením omezeným okruhy nerozlišují.

5.2.1.2 Rozdíly v odpisování

P. o. účetně odpisuje majetek, který jí byl svěřen i majetek vlastní, dotace v tomto případě nesnižují odpisovou základnu.

Akciová společnost i společnost s ručením omezeným odepisuje vlastní majetek, poskytnuté investiční dotace odpisovou základnu snižují.

5.3 Daňová oblast

5.3.1 Daň z příjmu právnických osob

P. o. mohou snížit náklady na hlavní činnost o poskytnuté dotace, ty nepodléhají dani. Základ daně můžeme snížit až o 30%, avšak ne více jak o 1.000.000 Kč. U příspěvkové organizace nemůžeme uplatňovat odpisy z hlavní činnosti, jelikož spravuje cizí majetek. Odpisy ale můžeme uplatňovat z majetku darovaného nebo vlastního, který slouží k poskytování doplňkové zdravotní péče.

Akciová společnost stejně jako společnost s ručením omezeným vychází z obecného předpokladu, kdy základ daně je rozdíl mezi výnosy a náklady. Účetní odpisy se zpravidla uplatňují jako daňové. Pokud nám vzniknou pohledávky po lhůtě splatnosti, uplatňujeme daňové opravné položky. Dojde-li ke vzniku daňové ztráty, můžeme jí uplatnit během dalších 5 let proti zisku.

5.3.2 Daň z přidané hodnoty

Jelikož zdravotnická zařízení poskytují hlavně činnosti, které jsou osvobozeny od daně, upravuje §58, nezáleží zde na právní formě.

5.4 Uspořádání majetkových vztahů

5.4.1 Dlouhodobý majetek

P.o. hospodaří se svěřeným nebo pronajatým majetkem, může však nabývat i majetku vlastního.

Akciová společnost i společnost s ručením omezeným má pouze vlastní majetek.

5.4.2 Získávání dotací ze státního rozpočtu

Dotace může být přidělena jakékoliv právní formě organizace, nejedná-li se o výjimky, které jsou upraveny zákonem.

5.4.3 Získávání dotací z kraje

Stejně tak jako dotace ze státního rozpočtu i dotace z kraje může získat jakákoliv právní forma organizace.

5.4.4 Problematika konkurzu

P. o. může vyhlásit konkurz, ale není možné jí zrušit na základě špatného hospodaření. Věřitel má právo se domáhat zaplacení pohledávek a učinit tak opatření jako je exekuce atd.

U akciové společnosti i společnosti s ručením omezeným je možné vyhlásit konkurz.

5.4.5 Porovnání

Porovnáme-li předchozí parametry p.o. a obchodních společností, je zřejmé, že obchodní společnosti vycházejí lépe. Rozdíl mezi akciovou společností a společností s ručením omezeným je z pohledu těchto parametrů relativně malý, avšak s. r. o. se doporučuje spíše u zdravotnických zařízení s menší velikostí.

5.5 Hlavní výhody

Akciová společnost má v současné době v našem právním systému nejlépe propracovaný systém účetnictví, který je velmi blízký mezinárodním účetním standardům. Tento systém je schopen věrně a poctivě vyjádřit skutečný obraz předmětů. Na rozdíl od p. o. nemusíme členit náklady dle okruhů a tak je účetnictví lépe přehledné a je snadnější. Také lepší daňové optimalizace hrají důležitou roli. V neposlední řadě je potřeba zmínit, že právní forma akciové společnosti je známá po celém světě na rozdíl od p.o.

5.6 Oblast zdravotní péče a smluvních vztahů

Zdravotní péče v nemocničních zařízeních je financována z všeobecného zdravotního pojištění. Právní forma zdravotnického zařízení není podmínkou získání financí. Pokud dojde ke změně právní formy ze stávající na jinou, zavázala se VZP, že nebude činit žádné kroky, které by bránily získání financí. Bude sepsána nová smlouva, která obsahuje určité podmínky, například, že nedojde ke změně rozsahu a struktury poskytované péče. Prostředky, které nebyly do té doby uhrazeny budou zaslány na účet společnosti s novou právní formou. Do doby, než dojde k výběrovému řízení a následnému uzavření smluv s pojišťovnami, uzavřou pojišťovny překlenovací smlouvy. Veškerá práva a povinnosti k pojišťovnám, která jsou spjata s poskytováním zdravotnické péče, budou

převedeny na nově vzniklé společnosti s novou právní formou. Na základě těchto podmínek a toho, že kraj se stane 100% vlastníkem nemocničního zařízení, by mělo dojít k záruce, že se kvalita poskytované péče nezmění.

6 Možné formy hierarchického uspořádání

6.1 Vnitřní poměry

Obchodní zákoník upravuje vnitřní strukturu akciové společnosti. Orgány akciové společnosti tvoří valná hromada, představenstvo a dozorčí rada.

6.1.1 Valná hromada

Valná hromada¹¹ představuje nejvyšší orgán společnosti. Pokud má společnost jen jednoho akcionáře, je valná hromada nahrazena rozhodnutím akcionáře. Působnost valné hromady upravuje § 187 obchodního zákoníku a dále pak stanovy společnosti.

6.1.2 Představenstvo

Statutárním orgánem akciové společnosti je představenstvo¹². Řídí činnosti společnosti a jedná jejím jménem. Rozhoduje o záležitostech, které nespádají do kompetence valné hromady nebo dozorčí rady.

6.1.3 Dozorčí rada

Dozorčí rada¹³ je kontrolním orgánem a dohlíží na výkon představenstva a činnosti společnosti. Musí mít nejméně tři členy. Zpravidla se u nemocnic využívá alternativa 9-ti členné dozorčí rady, kde 3 členové jsou voleni zaměstnanci a šest členů zvoleno krajem.

6.1.4 Dualistický a monistický model

Organizační schéma a. s. vychází ze dvou modelů¹⁴ a sice systému dualistického, který je znám spíše svým prototypem pod názvem německý systém a systému monistického respektive anglosaského.

6.1.4.1 Dualistický

Tento model upřednostňuje představenstvo a dozorčí radu společnosti. Valná hromada je v tomto modelu poněkud znevýhodněna, jelikož o výkonu rozhodujících funkcí rozhoduje dozorčí rada a ne valná hromada, jak tomu bývá. U nás však je tento model poněkud znevýhodněn, jelikož ze zákona vyplývá, že představenstvo je voleno a odvoláváno valnou hromadou což upravuje § 187 odst. 1 písm. d) obchodního zákoníku.

6.1.4.2 Monistický

Monistický model byl vyvinut dříve než dualistický, setkáváme se s ním spíše

¹¹ §184 a dále, obchodního zákoníku

¹² §191 a dále, obchodního zákoníku

¹³ §197 a dále, obchodního zákoníku

¹⁴ Dle literatury [19]

v místech, kde uplatňují systém common law. Typickým rysem je, že kontrolní funkce není vykonávána dozorčí radou, ale spíše členy statutárního orgánu společnosti. Tento systém, oproti dualistickému, upřednostňuje postavení valné hromady při volbě a odvolávání členů představenstva. Tento model je využíván například nemocnicemi v USA.

6.1.5 Vlastnická a manažerská zodpovědnost

SPRÁVA ORGANIZACE	
Kroky rozhodování	
VLASTNÍK	MANAGEMENT
Ratifikace – souhlas	Iniciace – vyvolání podnětu
Monitoring – sledování	Implementace - uskutečnění

Aby bylo vedení organizace efektivní, je třeba, aby kroky manažerské rozhodování byly mezi managementem a vlastníkem vyvážené.

6.2 Vnější poměry

Vnějším poměrem zde chápeme vztah mezi akciovou společností a akcionářem. Rozlišujeme dva druhy a sice přímý a nepřímý. Přímým rozumíme vztah nemocnice na kraj a to jako jediného akcionáře. Nepřímým rozumíme vztah nemocnice na kraj a sice jako koncového akcionáře. Tzn. pokud by byla založena další akciová společnost, která by tvořila holdingovou matku. V tomto případě je potřeba, aby kraj ponechal nemocnicím možnost plné způsobilosti při řízení a částečné kompetence plánování strategií. Nesmí dojít ke vzniku nadbytečné administrace a je důležité, aby měl kraj pod kontrolou krajské zdravotnictví.

7 Vlastní proces změny právní formy na a. s.¹⁵

Je velice důležité, aby při změně právní formy bylo dodrženo právní kontinuity v pracovně-právních vztazích a také odpovědnosti za dříve poskytnutou zdravotní péči. Pokud chceme, aby tomu bylo opravdu tak uskutečněno, musíme se řídit obchodním zákoníkem¹⁶. Jediná alternativa je vklad podniku, přičemž se můžeme rozhodovat mezi třemi možnostmi. První možnost v případě, kdy vkladatelem je příspěvková organizace. Druhou možností je vložení podniku v případě, kdy vkladateli jsou kraj a příspěvková organizace. Třetí je pak případ, kdy vkladatelem je kraj. První a druhá možnost je však omezena § 36 zákona číslo 250/2000 Sb., který pojednává o tom, že příspěvková organizace není oprávněna nakupovat akcie či jiné cenné papíry, přijímat je jako protihodnotu za své pohledávky vůči jiným subjektům je oprávněna jen se souhlasem kraje. Vklad podniku je v tomto případě chápán jako nákup akcií.

Vkladatelem je kraj, který může na základě § 23 odstavce 1) písmena c) zakládat obchodní společnosti, ať už akciové společnosti či společnost s ručením omezeným. Kraj má dále právo k určitému dni na základě rozhodnutí zrušit příspěvkovou organizaci, přičemž ke dni zrušení dojde k přechodu majetku a veškerých závazků na zřizovatele, kterým je kraj. Dle obchodního zákoníku je podnik definován jako soubor hmotných, nehmotných a osobních složek podnikání, dále pak jako věc hromadnou.

7.1 Kroky změny

7.1.1 1. krok

Nejprve založí kraj akciovou společnost a to buď peněžitým nebo nepeněžitým vkladem. Postup založení akciové společnosti je upraven v §162 obchodního zákoníku. K založení je potřeba zakladatelská listina, ocenění nepeněžitého vkladu, pokud je základní kapitál tvořen nepeněžitým vkladem, stanovy a na konci podáme návrh na zápis do obchodního rejstříku. Celkové náklady za spolupráci s notářem a za poplatky by se měly pohybovat kolem 60.000 Kč.

7.1.2 2. krok

Majetek, který byl ve správě příspěvkové organizace je darovací smlouvou převeden z kraje na nemocnici. Darovací daň v tomto případě nebude, jelikož příspěvkové organizace jsou osvobozeny. Budeme potřebovat znalecký posudek z převáděného

¹⁵ dle literatury [20]

¹⁶ Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník a zákon č. 250/2000 Sb. o příspěvkových organizacích

majetku. Náklady se pohybují kolem 60.000 Kč.

7.1.3 3. krok

Dalším krokem bude zrušení příspěvkové organizace krajem. Tímto dnem přejde majetek spolu se závazky na zřizovatele akciové společnosti, tedy kraj. K tomuto dni také navýší akciová společnost svůj základní kapitál. K tomuto kroku je potřeba rozhodnutí valné hromady o akceptování nepeněžitého vkladu a dále pak je potřeba ocenění nepeněžitého vkladu.

7.1.4 4. krok

Nyní je potřeba podat návrh na navýšení základního kapitálu v obchodním rejstříku.

7.1.5 5. krok

Představenstvo akciové společnosti podá žádost kraji, který vydá osvědčení o registraci a.s. jako zdravotnického zařízení. Představenstvo společnosti dále podá Ministerstvu zdravotnictví žádost o potvrzení nového výběrového řízení. Následuje pak uzavření překlenovacích smluv s VZP a ostatními zdravotními pojišťovnami do doby vyřízení nového výběrového řízení.

8 Výhody transformace nemocnic na akciovou společnost

Hlavní výhody, které lze u akciové společnosti spatřit je, že mají ze zákona povinnost vytvářet dozorčí radu, to přispívá k lepší kontrole. Stejně tak i velmi propracovaný systém účetnictví, který věrně a objektivně popisuje skutečnost. Představenstvo a dozorčí rada akciové společnosti mají na rozdíl od příspěvkové organizace přidělenou větší odpovědnost za výsledky hospodaření. To vše vede k lepšímu řízení, snaze o efektivnější způsob hospodaření. Samozřejmostí je snaha o minimalizaci nákladů na dodávky a služby. Na rozdíl od způsobu, jakým je pokryto záporné hospodaření p. o., kdy je ztráta vyrovnána dle zákona zřizovatelem, tedy krajem, je akciová společnost obchodní společností, která zkrachovat může, což motivuje k tomu, aby hospodaření bylo vyrovnané. Další neopomenutelnou skutečností je také odměňování zaměstnanců. Zaměstnanci jsou zde odměňováni za to, jakým způsobem pracují a co skutečně umí a ne podle tabulek, jako je tomu u příspěvkových organizací či jiných, což na zaměstnance působí dosti odpudivě a pak nemůžeme očekávat kvalitně vykonanou práci. Výhodou je také celosvětově uznávaná právní forma akciové společnosti. Výhodou bychom mohli spatřit i ve volbě 1/3 dozorčí rady zaměstnanci ze svých řad, čímž mohou ovlivňovat chod společnosti.

Pokud to celé shrneme, akciová společnost sebou přináší nové možnosti. Management zde dostává prostor pro dosahování lepších výsledků hospodaření. Nejsou zde demotivující prvky, které vedly k tomu, že všem bylo všechno jedno, jelikož měli jistotu stejného výdělku. Akciová společnost je obchodní společnost a také se tak chová, zákazník, pacient sebou přináší peníze a očekává tu nejkvalitnější péči, která mu může být poskytnuta jen pokud zdravotnické zařízení bude hospodařit efektivně a zisk dále vkládat do zlepšování kvality péče.

9 Nevýhody transformace nemocnic na obchodní společnosti

Hlavní nevýhodu lidé spatřují v posláních akciové společnosti, čímž bývá především zisk. Lidé mají strach, že ziskovost akciové společnosti bude dosahována na úkor kvality poskytovaných služeb zdravotnických zařízení. Bojí se, že se bude šetřit jak na pacientech, tak i pracovnících zdravotnických zařízení a technice.

Další nevýhoda může být spatřena v případě vlastnictví akcií akciové společnosti. Vlastníkem akcií jsou kraje, které jsou zastoupeny zvolenými zástupci, kteří za něj jednají. Obava vzniká především z toho, že transformací ztratí kraj vliv na chod zdravotnického zařízení. Tím, že je řízení nemocnice vloženo do správy zvolených zástupců, může dojít snadněji ke změně struktury poskytovaných služeb tak, aby byly co nejvíce ziskové. Pro pacienta by to znamenalo, že dojde k zúžení poskytovaných služeb a za běžnými zákroky by byl nucen cestovat do jiných zdravotnických zařízení. To tedy znamená, že opět dojde k upřednostnění zisku před pacientem.

Špatné výsledky, vznik dluhů. Zde jsou obavy vstupu nových subjektů do zdravotnických zařízení. Nový subjekt může vstoupit zakoupením nově upsaných akcií, tím pak nabude práva podílet se na řízení společnosti. Následně pak může dojít k získání většinového podílu nebo ke změně zřizovatele na základě odkoupení všech akcií. Tento zřizovatel může mít zcela jiné záměry než kraj. Jejich záměr bude zaměřen například jen na zisk, takže se nový majitel může rozhodnout jen pro poskytování ziskových služeb a zrušení služeb, které nepřinášejí dostatečný zisk nebo jsou dokonce ztrátové.

10 Situace nemocnic u nás dle krajů¹⁷

10.1 Středočeský kraj

V současné době prodává 11 nemocničních zařízení, pět nemocnic si ponechá jako obchodní společnosti.

10.2 Plzeňský kraj

V Plzeňském kraji mají všechna nemocniční zařízení právní formu obchodní společnosti.

10.3 Jihočeský kraj

Všechna nemocniční zařízení ve vlastnictví Jihočeského kraje byla převedena na akciové společnosti.

10.4 Karlovarský kraj

Všechny nemocnice byly převedeny na akciové společnosti.

10.5 Pardubický kraj

V současné době probíhá transformace nemocnic.

10.6 Královehradecký kraj

Transformace na obchodní společnosti již proběhla.

10.7 Ústecký kraj

V Ústeckém kraji má vzniknout jedna velká akciovka sloučením pěti nemocnic.

10.8 Liberecký kraj

Má v plánu transformovat své nemocnice na akciové společnosti.

10.9 Kraj Vysočina

Na Vysočině doposud zřizují péči příspěvkové organizace. Již vznikla Pelhřimovská nemocnice, a. s. a Havlíčkobrodská nemocnice, a. s., avšak doposud neprovozují žádnou činnost.

10.10 Zlínský kraj

Ve Zlínském kraji již došlo k transformaci tří nemocnic, poslední ve Vsetíně o transformaci jedná.

10.11 Moravskoslezský kraj

Transformace nemocnic v Moravskoslezském kraji je v současné době pozastavena.

¹⁷dle literatury [10]

10.12 Jihomoravský kraj

Nemocnice v Jihomoravském kraji jsou zatím ponechány ve formě příspěvkové organizace.

10.13 Olomoucký kraj

Zatím p.o. ve vlastnictví kraje, jedná se o transformaci.

11 Nemocnice České Budějovice, a.s.

Nemocnice České Budějovice je právem řazeno k největším zdravotnickým zařízením v České republice. Počtem přibližně 1 700 lůžek zaujímá čtvrté místo v ČR. Akutní péče je v nemocnici poskytována na 1 350 lůžkách, přičemž 350 lůžek je určeno ke specializované a vysoce specializované péči. Z těchto 350 lůžek je 160 lůžek charakterizováno jako lůžka intenzivní a resuscitační. Zbylých 350 lůžek jsou charakterizována jako lůžka na doléčení a to převážně v plicní léčebně ve Vyšším Brodě.

V nemocnici se nachází celkem 40 zdravotních oddělení, které jsou dále specifikovány dle specializace a podoborů. Různí odborníci a oddělení se dále slučují do center specializované péče, jedná se například o diabetologické centrum, traumatologické centrum a mnoho dalších.

Nemocnice České Budějovice, a. s. celkem zaměstnává přibližně 2700 zaměstnanců. Takové množství jí dává post jednoho z největších zaměstnavatelů v Jihočeském kraji. Lékařský personál je tvořen z 360 lékařů, 1 400 středního zdravotnického personálu a dále pak z nižšího pomocného zdravotního personálu. Poslední součástí tvoří technickohospodářští a provozní pracovníci. Transformací došlo k výraznému snížení množství pracovníků ve správě a řízení nemocnice.

Roční počet hospitalizovaných pacientů se přibližuje k 45 tisícům, přičemž bylo vykonáno kolem 22 000 operačních zákroků a 400 000 ambulantních výkonů. Během roku 2005 se narodilo více jak 2000 nových občánků.

V uplynulých letech se Nemocnice České Budějovice, a. s. pomalu zařadila mezi úspěšné nemocnice v České republice. Tým lidí, který v nemocnici působí dokázal úspěšně skloubit kvalitu poskytované zdravotní péče, ať již na úrovni základní či specializované, spolu s ekonomickou prosperitou. A to je základ k tomu, aby bylo jméno Českobudějovické nemocnice spojováno s přátelskou atmosférou v kombinaci s vysoce profesionální a kvalitní úrovní poskytování zdravotní péče.

Hospodaření nemocnice se v posledních letech pohybuje v kladných hodnotách, což směřuje ke stabilizaci nemocnice. Zisk dále vkládá do fondů a uhrazuje ztráty vzniklé za minulá období, které se pohybují ve výši 80 milionů korun. To, že se nemocnice pohybuje v kladných hodnotách hospodářského výsledku, je základem k dobrým dodavatelsko-odběratelským vztahům a přispívá tím i k dobrému jménu nemocnice. Základem úspěchu bylo oddělit zdravotní personál, který tvoří lékaři, sestry atd. od ekonomického personálu, který má na starosti stabilizovat ekonomickou situaci nemocnice a snažit se o efektivní způsob hospodaření, díky kterému se dosahuje dobrých výsledků a nemocnice může

poskytovat péči na kvalitní úrovni.

Koloběh změn v nemocnici byl nastartován v roce 2002. Tohoto roku došlo k přechodu nemocnice na kraj. V roce 2004 následovala transformace p.o. na akciovou společnost, což byl nutný krok k cestě za lepšími výsledky hospodaření, jak se s odstupem času ukázalo. Nedošlo k naplnění obav, že se změnou právní formy dojde i ke změně kvality poskytování služeb k horšímu. V současné době pokračuje nemocnice v rozsáhlých rekonstrukcích, které povedou k zvýšení kvality poskytovaných služeb a také spokojenosti pacientů.

12 Vývoj transformace nemocnice v Českých Budějovicích

12.1 Nemocnice České Budějovice, s. p. o.

Nemocnice v Českých Budějovicích fungovala jako státní příspěvková organizace až do 31.12. 2001, k tomuto datu došlo ke změně na příspěvkovou organizaci ve vlastnictví kraje.

12.2 Nemocnice České Budějovice, p. o.

Nemocnice se stala příspěvkovou organizací Jihočeského kraje ke dni 31.12. 2001 na základě ustanovení § 2, odst. 2 zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů a v souladu s § 27, odst. 2 zákona č. 250/21000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, kdy Jihočeský kraj zastoupený hejtnem RNDr. Janem Zahradníkem vydal zřizovací listinu Nemocnice České Budějovice.

12.3 Nemocnice České Budějovice, a. s.

Ke dni 26.11.2003 vznikla zapsáním do obchodního rejstříku Nemocnice České Budějovice, a. s. a to na základě podání návrhu k zapsání a předchozímu založení zakladatelskou listinou.

13 Nemocnice České Budějovice, a. s. – malá akciovka

13.1 Založení Nemocnice České Budějovice, a. s.

Založení Nemocnice České Budějovice, a. s. proběhlo dne 18.11.2003 na základě zakladatelské listiny a to za podmínek stanovených v zakladatelské listině, dle stanov a zákona č. 513/1991 Sb., přičemž zakladatelem byl Jihočeský kraj zastoupený hejtmánem RNDr. Janem Zahradníkem.

Jako sídlo akciové společnosti bylo zvoleno: České Budějovice, Boženy Němcové 585/54, PSČ: 37087. Nemocnice České Budějovice, a. s. byla založena na dobu neurčitou. Již z názvu vyplývá právní forma a sice akciová společnost.

Jako předmět podnikání bylo zvoleno komplexní poskytování zdravotnických služeb a pronájem nemovitostí.

13.1.1 Základní kapitál

Výše základního kapitálu byla stanovena na 16 100 000,- Kč. Základní kapitál byl rozvržen na 161 kusů akcií o jmenovité hodnotě každé akcie 100 000,- Kč. Akcie byly vydány v listinné podobě jako kmenové akcie znějící na jméno. Akcie nejsou obchodovatelné. Emisní kurs akcií odpovídá jmenovité hodnotě. Tyto akcie mají omezenou převoditelnost. Ta je možná pouze v případě, že souhlas udělí valná hromada na základě 2/3 většiny hlasů.

Splacení základního kapitálu proběhlo nepeněžitým vkladem jediného akcionáře a to proběhlo ve stejný den jako založení na základě zakladatelské listiny. Tento nepeněžitý vklad se skládal z budovy č.p. 1824 na stp. č. parc. 107/3 a pozemku zastavěné plochy o výměře 621m². Tyto nemovitosti jsou zapsány u Katastrálního úřadu v Českých Budějovicích, v katastru nemovitostí pro obec České Budějovice a Katastrálního úřadu České Budějovice 7 na LV č. 39. Hodnota tohoto nepeněžitého vkladu byla vyčíslena znaleckým posudkem soudního znalce na částku 16 100 000,- Kč. Za tento vklad došlo k vydání 161 kusů akcií.

Zakladatel dále v zakladatelské listině jmenoval orgány společnosti a sice 6 členů představenstva akciové společnosti a 9 členů dozorčí rady.

Ze stanov Nemocnice České Budějovice, a. s. jasně vyplývá, že činnost klasické valné hromady je zde vzhledem k jedinému postavení kraje jako 100% akcionáře poněkud jinak.

Jihočeský kraj vykonává svou činnost na základě písemného rozhodnutí, jež je podepsáno oprávněnou osobou zastupující kraj, v našem případě se jedná zpravidla o hejtmana

Jihočeského kraje. V některých případech je požadován notářský zápis při rozhodování. Tyto výjimky jsou uvedeny v úst. §186 odst 6. Jedná se například o zvolení nových členů představenstva a dozorčí rady.

13.1.2 Představenstvo Nemocnice České Budějovice, a. s.

Členy představenstva zvolila valná hromada – Jihočeský kraj. Představenstvo si zvolilo ze svého středu předsedu a dva místopředsedy. Společnost zastupují vždy dva členové, přičemž alespoň jeden z nich musí být ve funkci předsedy nebo místopředsedy představenstva. Podepisování se děje tak, že k napsané nebo vytištěné obchodní firmě společnosti připojí osoby oprávněné své podpisy. Funkční období členů představenstva Nemocnice České Budějovice, a. s. je 5 let a existuje možnost opětovné volby členů představenstva.

13.1.3 Dozorčí rada

Dozorčí rada má 9 členů. Funkční období členů dozorčí rady je 5 let. V prvním roce založení akciové společnosti je dozorčí rada jmenována jen na 1 rok. Nemocnice České Budějovice, a. s. má více jak 2700 zaměstnanců z čehož vyplývá, že 1/3 dozorčí rady je volena zaměstnanci.

13.1.4 Odměňování

Odměna členů dozorčí rady a představenstva je hrazena z prostředků Nemocnice České Budějovice, a. s.. Výši odměn stanovuje Jihočeský kraj.

13.1.5 Hospodaření

Ze zákona má každá akciová společnost povinnost zřizovat rezervní fond a zvláštní rezervní fond. Dále pak sociální fond, fond odměn, popřípadě další fondy.

13.1.6 Zisk

Vytvořený zisk je použit k přidělu do rezervního fondu a sice do výše 20% základního kapitálu. Dále pak k převodu do základního kapitálu, odkud pak může být aplikován na zlepšení kvality péče, koupi nových strojů, výstavbu, přestavbu, inovaci. Rezervní fond lze použít zpravidla jen na úhradu ztráty.

13.1.7 Ztráta

Pokud by došlo ke ztrátě, je nejprve kryta ze zisku. Pokud to není dostatečné, následuje čerpání zdrojů z rezervního fondu či jiných fondů. Teprve v nejkrajnějších případech bychom museli přistoupit na řešení snížení základního kapitálu.

13.2 Zápis do obchodního rejstříku

Aby mohla být Nemocnice České Budějovice, a.s. oficiálně vedena jako akciová

společnost, byl podán návrh na zápis do obchodního rejstříku. K zakladatelské listině byly přiloženy také stanovy společnosti.

13.3 Vznik Nemocnice České Budějovice, a. s.

Nemocnice České Budějovice, a. s. byla zapsána do obchodního rejstříku na základě podání návrhu ze dne 18. listopadu 2003 a vznikla ke dni 26. listopadu 2003

14 Nemocnice České Budějovice, a. s. - velká akciovka

Dne 29.12. 03 uzavřel Jihočeský kraj s Nemocnicí České Budějovice, a. s. smlouvu o upsání akcií. Pojem velká akciovka vznikl na základě navýšení základního kapitálu Nemocnice České Budějovice, a. s. o více než 100 násobek původního základního kapitálu.

14.1 Smlouva o upsání akcií

Dne 29.12. 03 uzavřel Jihočeský kraj s Nemocnicí České Budějovice, a. s. smlouvu o upsání akcií.

Na základě rozhodnutí Jihočeského kraje při výkonu valné hromady společnosti, došlo o zvýšení základního kapitálu společnosti o 1 760 000 000,- Kč upsáním nových akcií. Emisní kurz byl splacen stejně jako při založení Nemocnice České Budějovice, a. s., peněžítým vkladem. Tentokrát se jednalo o vklad podniku Nemocnice České Budějovice, p. o.

Zvýšení základního kapitálu na základě smlouvy o upsání akcií proběhlo upsáním nových akcií a sice 1760 ks kmenových akcií na jméno v listinné podobě o jmenovité hodnotě každé z nich 1 000 000,- Kč. S omezenou převoditelností, tak jako při založení společnosti i tentokrát je převod možný na základě souhlasu Jihočeského kraje. Emisní kurz akcií upsaných touto smlouvou odpovídá jejich jmenovité hodnotě. I v tomto případě došlo ke splacení emisního kurzu v den upsání akcií.

Předmětem vkladu o zvýšení základního kapitálu byl podnik nemocnice České Budějovice, p. o., který tvořil hmotné, nehmotné a osobní složky.

Předmět vkladu byl oceněn v souladu s §59 odst. 3 obchodního zákoníku posudkem ze dne 27.11.2003 Č.B. 53/2003 znalce, kterého jmenoval Krajský soud v Českých Budějovicích, na 1 864 597 000,- Kč.

Tato smlouva nabyla platnosti tentýž den při konání valné hromady. Samotné upsání akcií proběhlo až při podání návrhu na zápis rozhodnutí Jihočeského kraje o zvýšení základního kapitálu.

14.2 Smlouva o vkladu podniku

Dne 29.12. 2003 došlo na základě smlouvy mezi Jihočeským krajem a Nemocnicí České Budějovice a. s. o vkladu podniku ke zvýšení účasti akcionáře ve společnosti. Předmětem vkladu byla příspěvková organizace Nemocnice České Budějovice. Při výkonu působnosti valné hromady rozhodl Jihočeský kraj o zvýšení základního kapitálu společnosti upsáním nových akcií a sice Kč 1 760 000 000,- a rozhodl o splacení emisního kurzu akcií nepeněžítým vkladem příspěvkové organizace Nemocnice České Budějovice,

která je předmětem této smlouvy.

14.2.1 Struktura vkládaného podniku

Podnik se skládal z hmotné, nehmotné a osobní složky.

14.2.1.1 Hmotná složka

Hmotnou složku Nemocnice České Budějovice, p. o. tvořily

a) Věci nemovité, které byly zapsány v katastru a dále pak věci nemovité, které se do katastru nemovitostí nezapisují a v neposlední řadě pak věci nemovité, které byly doposud posouzeny jako věci ve výstavbě.

b) Věci movité a to včetně zásob

Na základě prohlášení o vlastnictví nemovitostí vložil Jihočeský kraj následující nemovitosti k uhrazení nepeněžitěho vkladu na základní kapitál společnosti.

a. Nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu v Českých Budějovicích na LV č. 39 pro obec České Budějovice a katastrálního území České Budějovice 7.

b. Nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu v Českých Budějovicích na LV č. 3410 a č. 2874 pro obec České Budějovice a katastrálního území České Budějovice 6.

c. Nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu v Českém Krumlově na LV č. 4208 , 3933, a č. 3954 pro obec Český Krumlov a katastrálního území Český Krumlov.

d. Nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu v Českém Krumlově na LV č.27 pro obec Vyšší Brod a katastrálního území Hrudkov.

e. Nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu v Pardubicích na LV č.92 pro obec Dubany a katastrálního území Dubany nad Bylinkou

f. Nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu v Prachaticích na LV č.41 pro obec Vacov a katastrálního území Javorník u Stach

14.2.1.2 Nehmotná složka

Nehmotnou složku podniku vytvářely práva z průmyslového a jiného duševního vlastnictví jako byl např. užívaný software.

14.2.1.3 Osobní složka

Osobní složku podniku vytvářely práva a povinnosti vycházející z pracovně-právních vztahů k zaměstnancům, kteří přešli dle příslušného zákona na Nemocnici České Budějovice, a. s.

14.2.1.4 Další části

Další část Nemocnice České Budějovice p. o., která přešla na Nemocnici České Budějovice, a. s., byly závazky a pohledávky.

14.2.2 Celková hodnota podniku

Hodnota podniku byla na základě soudního znalce stanovena na částku 1 864 597 000. Z této sumy je 1 760 000 000 určena ke splacení emisního kurzu odpovídajícího jmenovité hodnotě akcií upsaných ke zvýšení základního kapitálu. Rozdíl mezi hodnotami byl dle stanov určen k vytvoření rezervního fondu akciové společnosti.

14.2.3 Uzavření smlouvy

Návrh této smlouvy byl schválen na základě rozhodnutí valné hromady. Vklad byl splacen ihned při uzavření této smlouvy. Došlo k předání a následnému převzetí Nemocnice České Budějovice p. o. V Českých Budějovicích proběhly tyto kroky všechny v jeden den.

14.3 Předání a převzetí podniku a úplné splacení vkladu

Dne 31.12. 2003 bylo sepsáno písemné prohlášení o předání a převzetí podniku a úplném splacení vkladu.

Tímto krokem se potvrdilo převzetí:

Dlouhodobého nehmotného majetku – software

Dlouhodobého hmotného majetku – pozemky, budovy, stavby, movité věci a umělecká díla, nedokončená investice

Zásob- materiál na skladě, materiál na cestě, zboží

Finančního majetku – peníze na BÚ, peníze v hotovosti, ceniny

Pohledávek

Závazků

Zaměstnanců v pracovně-právních vztazích

Na základě tohoto prohlášení o předání a převzetí podniku a úplném splacení vkladu došlo k naplnění podstaty smlouvy o vkladu majetku. Následoval krok návrhu zapsání změny výše základního kapitálu do obchodního rejstříku.

Předchozími kroky bylo nutné podat návrh na změnu stanov a jejich změnu přiložit do obchodního rejstříku.

14.4 Vznik velké akciovky

Ke dni 1.1. 2004 bylo zapsáno zvýšení základního kapitálu upsáním nových akcií Nemocnice České Budějovice, a. s. a to ve výši 1 760 000 000,- Kč ve formě 1 760 kusů

kmenných akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 1 000 000,- Kč v listinné podobě do obchodního rejstříku.

Došlo k vložení Nemocnice České Budějovice, p. o. do akciové společnosti Nemocnice České Budějovice.

Byl vyjmut soubor majetku ve správě příspěvkové organizace Nemocnice České Budějovice ze správy této organizace na základě rozhodnutí zastupitelstva Jihočeského kraje, jak tomu umožňuje zákon.

Byl vložen vyjmutý soubor majetku do akciové společnosti Nemocnice České Budějovice.

Bylo rozhodnuto o zrušení příspěvkové organizace Nemocnice České Budějovice. Na základě těchto předchozích kroků byl podán návrh na výmaz příspěvkové organizace Nemocnice České Budějovice z obchodního rejstříku, která byla k tomuto dni vymazána.

15 Současný stav Nemocnice České Budějovice, a. s.

Základní kapitál společnosti je tvořen z dvou druhů akcií a sice 161 ks kmenové akcie na jméno ve jmenovité hodnotě 100 000,- Kč v listinné podobě a 1760 ks kmenové akcie na jméno ve jmenovité hodnotě 1 000 000,- Kč v listinné podobě, celková výše je tedy 1 776 000 000,- Kč.

Statutárním orgánem je 6ti členné představenstvo, které je složeno z předsedy představenstva, kterým je MUDr. Břetislav Shon, místopředsedy MUDr. Jaroslava Nováka, druhého místopředsedy MUDr. Františka Vorla CSc., dále pak členů MUDr. Petra Pumpra, MUDr. Zdeňka Hejduka a Ing. Jana Švejdy.

Dozorčí rada má 9 členů a je složena z předsedy, kterým je MUDr. Vladimír Pavelka a z ostatních členů – MUDr. Lumír Mráček, RNDr. Jan Zahradník, doc. RNDr. Miroslav Tester, CSc., Ing. Arch. Robin Schinko, Ing. Miroslav Dvořák, MUDr. Ivan Fanta, Mgr. Lubomír Franci, MUDr. Luděk Štěrba.

Vedení nemocnice je rozděleno na jednotlivé úseky jimž předsedají:

Generální ředitel MUDr. Břetislav Shon

Ředitel úseku interních odborů MUDr. Ivan Vonkel, MBA.

Ředitel laboratorních odborů MUDr. Miroslav Verner

Ředitel pracovně-právního úseku Ing. Milan Oldřich

Ředitel obchodně ekonomického úseku Ing. Jan Švejda

Ředitel úseku chirurgie a ostatních oborů MUDr. Jaroslav Novák, MBA.

Ředitel kardiocentra MUDr. Ladislav Pešl

Náměstek pro ošetrovatelskou péči – hlavní sestra Mgr. Jiřina Otásková

Náměstek pro výuku a výzkum MUDr. Pavel Havránek

Náměstek pro kvalitu zdravotní péče- MUDr. František Vorel, CSc.

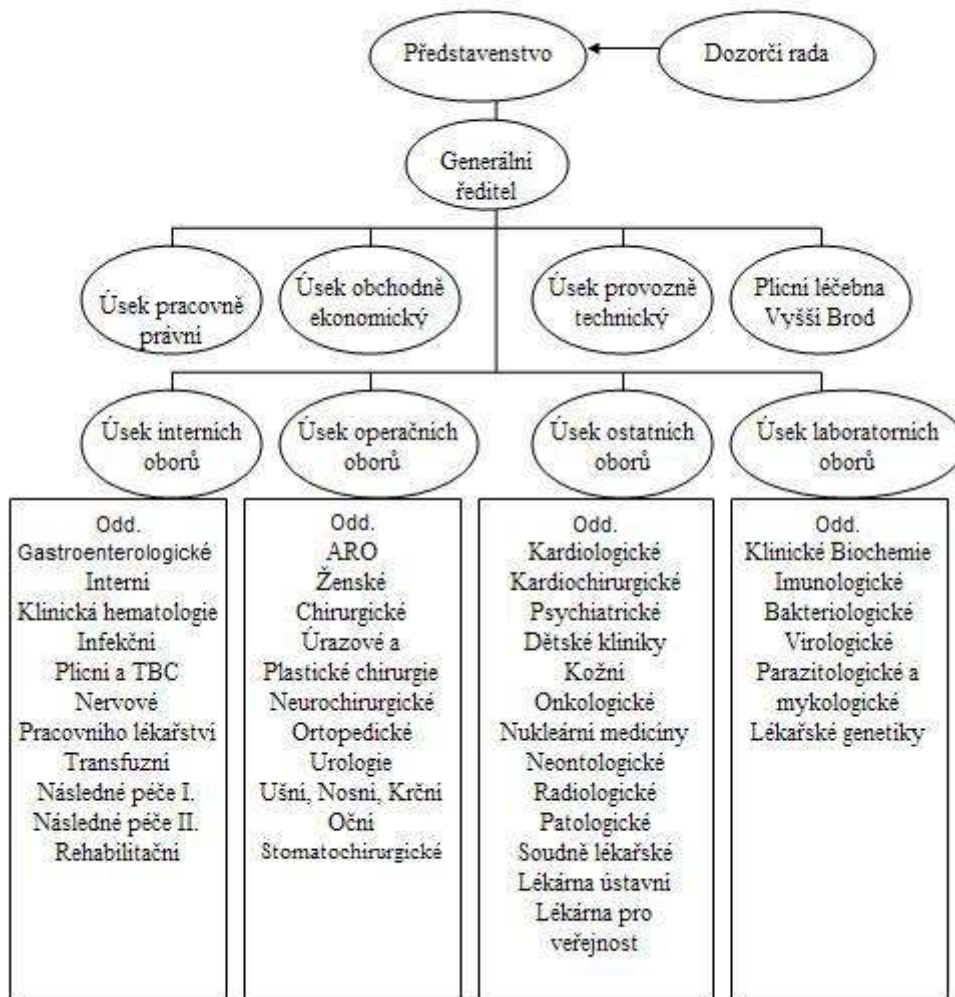
15.1 Vlastnická a manažerská zodpovědnost

Když jsem se snažil získat jakékoliv informace o vnitřním uspořádání nemocnice, způsobu jejího vnitřního řízení, pravomocích a zodpovědnosti, bylo mi sděleno, že se jedná o citlivá data, která mi nemohou být poskytnuta.

V nemocnici se snaží aplikovat nový model do praxe a jen budoucnost ukáže, jestli to byl krok dobrý či nikoliv.

15.2 Org. struktura nemocnice České Budějovice, a. s.¹⁸

Organizační struktura Nemocnice České Budějovice, a. s.

¹⁸ Dle literatury [13]

15.3 Struktura nákladů a výnosů v letech 2004-2005 ¹⁹

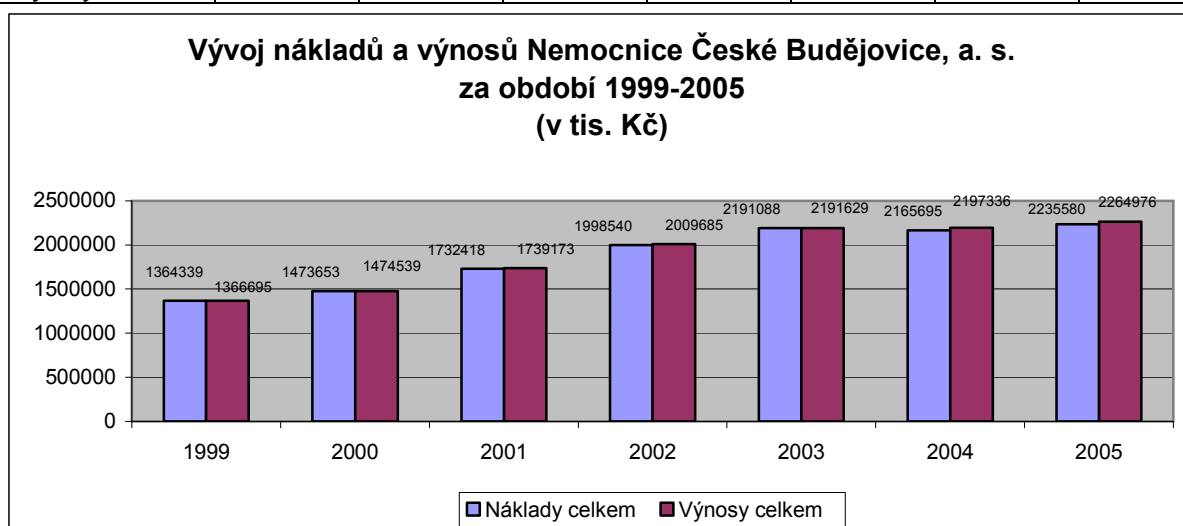
Ukazatel	2004	2005	Rozdíl 2005-2004	INDEX 05/04
N Á K L A D Y				
Léky	196061	212100	16 039	1,08
SZM	367 858	357 308	-10 550	0,97
Krev (vč. odběru krve)	81 786	75 867	-5 919	0,93
Potraviny	32 999	30 731	-2 268	0,93
Prádlo vč. jednorázového	20 746	26 342	5 596	1,27
OOP	2 767	2 657	-110	0,96
DHM	10 965	12 200	1 235	1,11
Čistící prostředky	6 739	5 802	-937	0,86
Materiál pro zdrav. techniku	18 018	20 901	2 883	1,16
Materiál kancelářský	4 712	5 067	355	1,08
Ostatní materiál	35 864	34 460	-1 404	0,96
PHM	2 789	1 695	-1 094	0,61
Voda	6 640	6 573	-67	0,99
Plyn	3 471	4 332	861	1,25
Pára	18 173	16 166	-2 007	0,89
Elektrická energie	16 826	18 240	1 414	1,08
LTO	6 233	5 736	-497	0,92
Prodané zboží	139 641	154 373	14 732	1,11
Spotřeba celkem	972 288	990 550	18 262	1,02
Opravy	75 462	85 472	10 010	1,13
Cestovné	2 930	2 725	-205	0,93
Spoje	6 704	5 499	-1 205	0,82
Nájemné	9 518	6 887	-2 631	0,72
Leasing	0	0	0	0,00
Úklid	3 498	775	-2 723	0,22
Praní prádla	31	27	-4	0,87
Ostatní služby	42 614	33 703	-8 911	0,79
Služby celkem	140 757	135 088	-5 669	0,96
Mzdy + OON	651 897	681 635	29 738	1,05
Civilní služba	16	0	-16	0,00
Odvody	230 155	240 776	10 621	1,05
Ostatní osobní náklady	5 124	5 242	118	1,02
Osobní nákl. celkem	887 192	927 653	40 461	1,05
Daně a poplatky	228	174	-54	0,76
Ostat a fin. nákl. celkem	-2 695	2 259	4 954	-0,84
Odpis + ZC HIM	163 976	170 519	6 543	1,04
Prodej krve + ost. materiálu	10 972	8 826	-2 146	0,80
Odpisy, prodej celkem	174 948	179 345	4 397	1,03
Odvod daně	7 023	511	-6 512	0,07
NÁKLADY CELKEM	2 165 695	2 235 580	69 885	1,03
V Ý N O S Y				
Prodej zboží	165 948	185 214	19 266	1,12
Paušál ZP, výkony ZP	1 896 637	1 968 315	71 678	1,04
Ostatní nezdavatnické služby	936	910	-26	0,97
Odmítnuté platby	-14 440	-4 401	10 039	0,31
Tržby za vlastní výkony a zboží	2 079 781	2 150 038	70 257	1,03
Ostatní výnosy	46 337	45 994	-343	0,99
Prodej materiálu	11 147	13 227	2 080	1,19
Aktivace	49 863	45 477	-4 386	0,91
Dotace	10 208	10 240	32	1,00
VÝNOSY CELKEM	2 197 336	2 264 976	67 640	1,03
H O S P O D Á Ř S K Ý V Ý S L E D E K				
CELKEM HV po zdanění	17 595	29 396	11 801	1,67

¹⁹ Dle literatury [13]

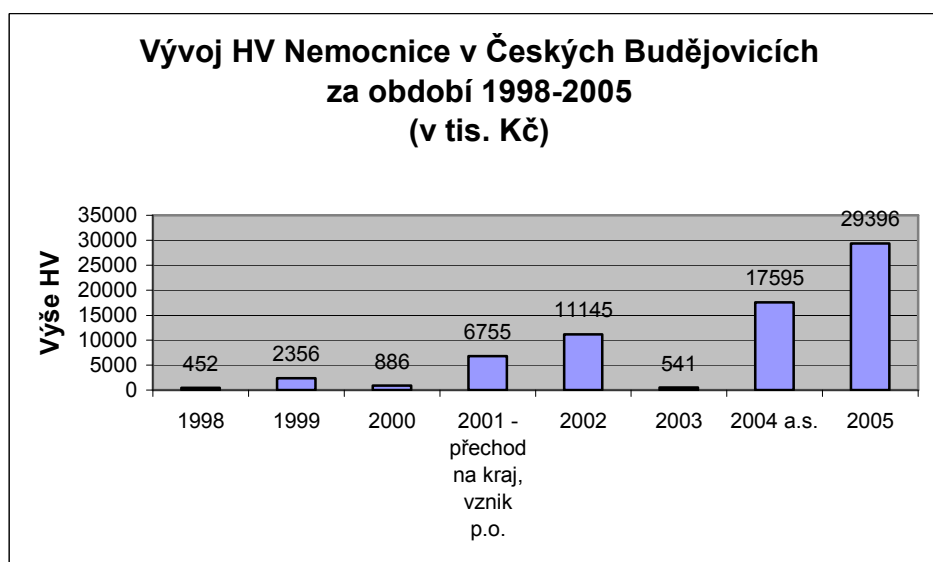
15.4 Vývoj hospodářských výsledků

Vývoj hospodářského výsledku v období 1999-2005 ²⁰

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Hospodářský výsledek	2 356	886	6 755	11 145	541	17 595	29 396
Náklady celkem	1 364 339	1 473 653	1 732 418	1 998 540	2 191 088	2 165 695	2 235 580
Výnosy celkem	1 366 695	1 474 539	1 739 173	2 009 685	2 191 629	2 197 336	2 264 976

Z grafů nám jasně vyplývá, že po změně právní formy nemocnice začal být patrný rozdíl mezi náklady a výnosy. Změna právní formy byla tedy úspěšná

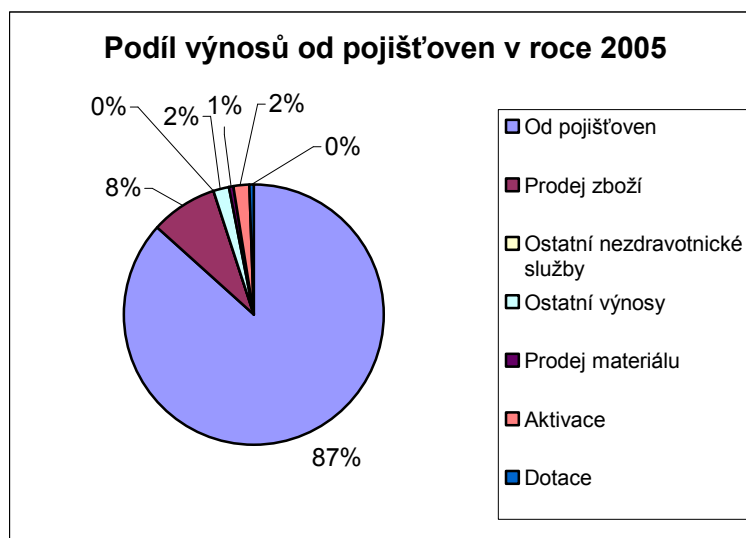
Po transformaci na akciovou společnost došlo k relativně vysokému růstu hospodářského výsledku. Avšak procentuální výše zisku je v porovnání se zahraničím stále nízká.

²⁰ Dle literatury [13]

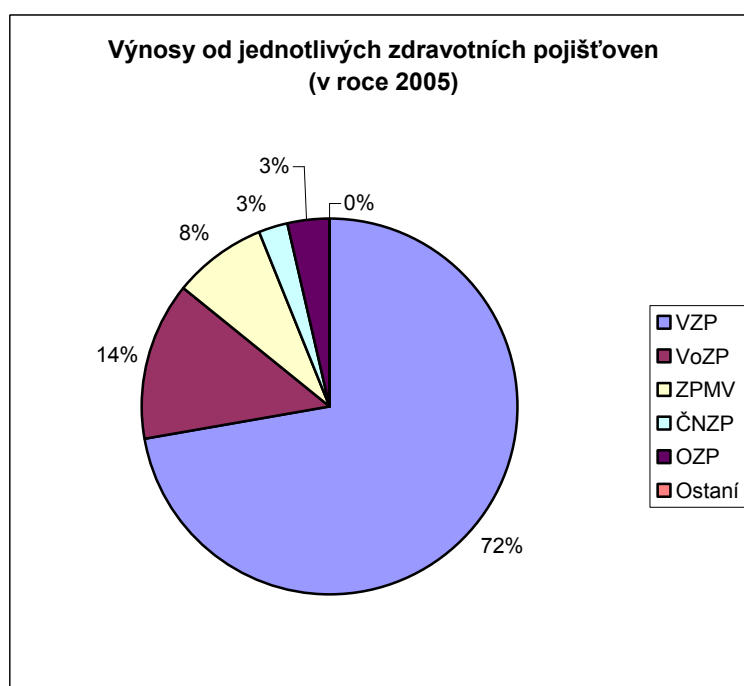
15.5 Výnosy nemocnice

Nemocnice získává příjmy od pojišťoven, dále pak za prodej materiálu a zboží, ze získaných darů a v neposlední řadě také z dotací.

Je zde však potřeba uvést, že nemocnice neposkytuje bližší informace o struktuře příjmů, bylo mi opět sděleno, že se jedná o data, která jsou citlivá.

Z grafu je jasně patrné, že výnosy od zdravotních pojišťoven tvoří nejdůležitější část příjmů nemocnice.

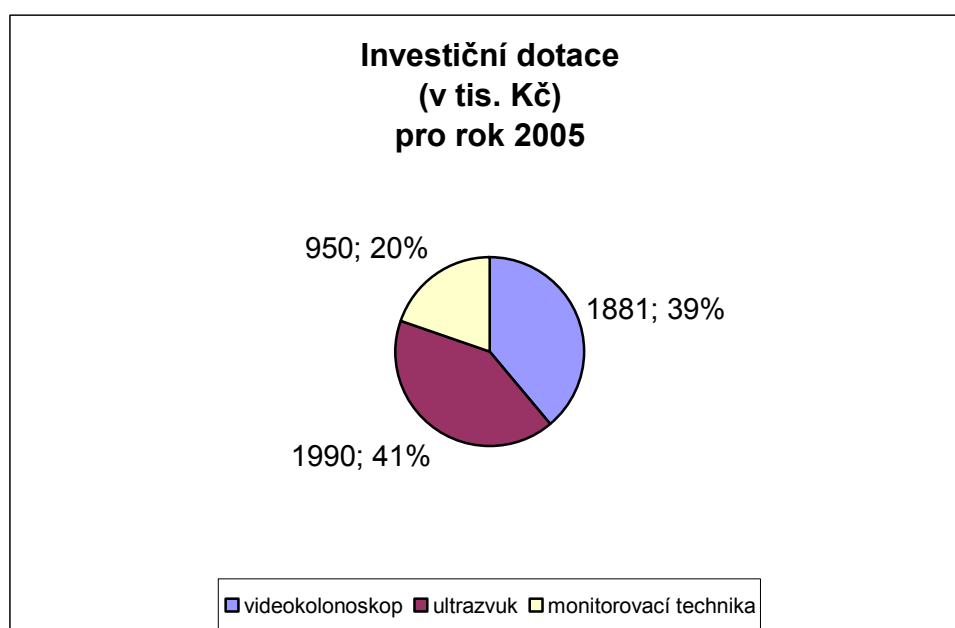
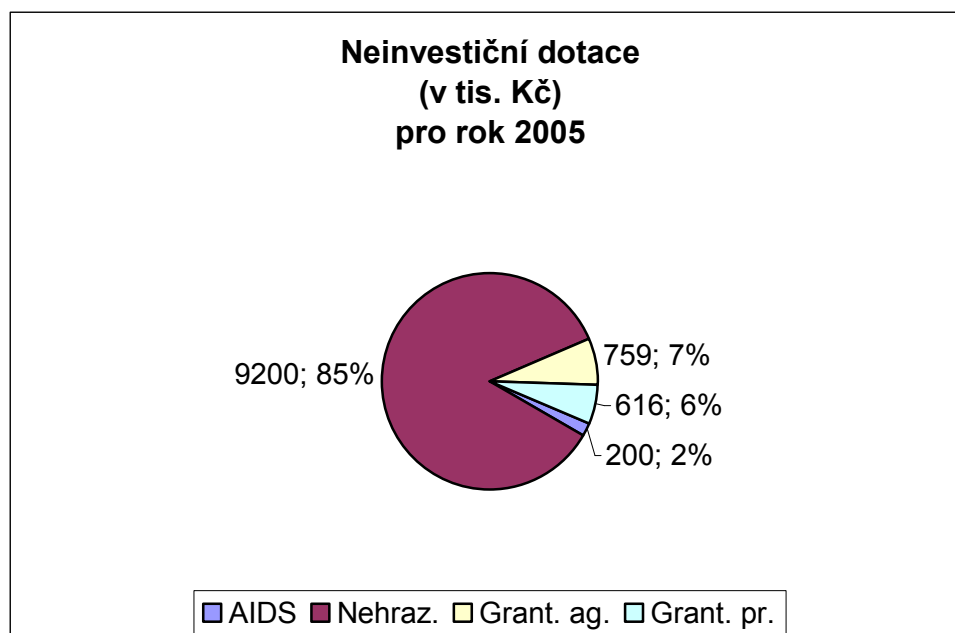

VZP-Všeobecná zdravotní pojišťovna, VoZP-Vojenská zdravotní pojišťovna, ZPMV-Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra, ČNZP-Česká národní zdravotní pojišťovna, OZP-Odborová zdravotní pojišťovna

Pohledem na graf zjistíme, že VZP tvoří téměř $\frac{3}{4}$ celkových výnosů od pojišťoven.

15.6 Dotace

Dotace se dělí na investiční a neinvestiční. Investiční dotace jsou poskytovány za účelem pořízení určitých přístrojů a v roce 2005 byly nemocnici poskytnuty ve výši 4 821 000 Kč. Neinvestiční dotace se poskytují na uhrazení péče, která není hrazená ze zdravotního pojištění, to je například soudní patologie, dialýza. Další neinvestiční dotace byly poskytnuty formou účelových příspěvků poskytnutých Ministerstvem zdravotnictví na vybrané činnosti AIDS a dále pak různé grantové příspěvky. Výše neinvestičních dotací v roce 2005 dosáhla v Nemocnici České Budějovice, a. s. výše 10 775 000 Kč, přičemž nejvyšší podíl a to 9 200 000 Kč má právě dotace na uhrazení péče, která není hrazena ze zdravotního pojištění.

Na těchto dvou grafech je zobrazen podíl jednotlivých dotací na celku, podle druhu dotace.

15.7 Citlivá data

Myslím, že je potřeba se vyjádřit k tomu, jak si Nemocnice České Budějovice, a. s. tají svá data na rozdíl od ostatních nemocnic v České republice. Poskytuje jen informace, které jsou ze zákona povinni uveřejnit klasické akciové společnosti v osobním vlastnictví, nic víc.

Osobně si myslím, že to není nic dobrého. Pokud se něco tají, bývá to zpravidla něco špatného, kde je potřeba, aby se to nedostalo na veřejnost. Uzavírá se průhlednost všech operací a osud nemocnice je svěřen jen do pár rukou, odkud je již jen malý krok ke korupci.

Zdravotnictví by mělo dle mého názoru patřit mezi absolutně průhlednou oblast a rozhodně by informace neměly být zatajovány jako v tomto případě, nehledě na fakt existence zákona č. 106/1991 Sb., o poskytování informací, který ukládá krajům povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, tedy i o činnostech týkající se Nemocnice České Budějovice, a. s..

16 Jihočeská nemocnice, a. s.

Jihočeské nemocnice, a. s. vznikla ke dni 12.5. 2005 zápisem do obchodního rejstříku. Předmětem podnikání je činnost podnikatelských, finančních, organizačních a ekonomických poradců, služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy, zprostředkování obchodu a služeb, velkoobchod.

Základní kapitál ve výši 2 000 000,- Kč se skládá z 20 ks kmenové akcie na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 100 000,- Kč.

V čele koncernu stojí představenstvo a dozorčí rada. Představenstvo je výkonný orgán společnosti, které holding bezprostředně řídí. Dozorčí rada je kontrolním orgánem s významnými pravomocemi, mimo jiné v oblasti správy majetku. Pravomoci valné hromady jsou vykonávány radou kraje.

Na posty členů představenstva a dozorčí rady stejně tak do vedení Jihočeské nemocnice, a. s. byli zvoleni lidé, kteří své práci opravdu rozumí a jsou v daném oboru velice úspěšnými. Mnoho z nich působí na nejvyšších postech současných nemocnic nebo úřadů v kraji. V čele představenstva stojí MUDr. Petr Pumpr, předsedou dozorčí rady je MUDr. Vladimír Pavelka.

Cíl pro který byla akciová společnost Jihočeské nemocnice, a. s. založena bylo spojení všech sedmi nemocnic jihočeského kraje, na základě čehož budou moci koordinovat jejich činnost. Akcie společností budou z vlastnictví kraje vloženy do Jihočeské nemocnice, a. s. Holding bude regulovat hospodářskou a organizační činnost a medicínská zůstane v rukou nemocnic.

Konkrétně se jedná o spojení Nemocnice Tábor, a. s., Nemocnice Písek, a. s., Nemocnice Strakonice, a. s., Nemocnice Prachatice, a. s., Nemocnice Český Krumlov, a. s., Nemocnice Jindřichův Hradec, a. s. a v neposlední řadě Nemocnice České Budějovice, a. s..

Pokud vznikne takovéto holdingové uspořádání, mělo by sebou přinést úspory, které se budou pohybovat ve výši kolem 200 mil. Kč za rok. Personální stránka by neměla být ovlivněna. Velice důležité je, aby nebyla ovlivněna kvalita poskytované zdravotní péče. Dále pak, aby uspořádání pracovalo efektivně, při vyrovnaném dostatečném množství personálu a to v takové výši, kdy nevzniká přezaměstnanost.

Do budoucna se počítá s dalším rozvojem rozsahu poskytované péče. Bude-li potřeba vzniku nových terapeutických či diagnostických postupů, které budou vyžadovat hospitalizaci, počítá se s umístěním v Českých Budějovicích, kde bude možná návaznost na již vzniklé obory.

Zbylých šest nemocnic bude nadále poskytovat kvalitní péči v základních oborech. Specializovanější obory budou rozloženy tak, aby došlo k maximálnímu efektu provázanosti a spolupráce mezi jednotlivými nemocnicemi. Na menší nemocnice také budou spíše delegovány běžné zákroky, aby nedocházelo k ekonomické neefektivnosti při užívání lékařů specialistů, když tyto zákroky může dělat i méně kvalifikovaný personál.

16.1 Způsob vedení Jihočeské nemocnice, a. s.

Stejně tak jako o Nemocnici České Budějovice, a. s., tak ani o tomto holdingovém uspořádání neposkytují žádné informace. Vše je obestřeno tajemstvím, což neznačí nic dobrého. Rozhodně by se postup Jihočeského kraje měl více zprůhlednit.

16.2 Monopolní postavení Jihočeské nemocnice, a. s.

Monopol je tržní struktura, kdy existuje pouze jeden poskytovatel nemocniční péče v daném místě. Tato společnost si může volit výstupy, které bude poskytovat a také výši cen. Pro Jihočeské nemocnice, a. s. se také může stát snadnějším uzavřít smlouvu pouze s vybranými pojišťovnami, respektive třeba jen s jednou pojišťovnou a přinutit tak občany, aby přešli k této pojišťovně, či si dokonce založí kraj svojí vlastní pojišťovnu. Tady již vzniká základ pro bujení korupce. Také riziko poklesu kvality služeb je v případě monopolizace značně vysoké.

Způsob, kdy se budou na jednotlivá pracoviště delegovat určité zákroky a nemocnice jako akciové společnosti zde ztrácejí konkurenční prostředí, jelikož jsou ve správě holdingové matky může přispět i k tomu, že se tato péče stane nedostupnou pro chudší občany, pro které je dojezdová vzdálenost problémem.

V Evropě existují již dlouhá léta zákony, které upravují například to, že v daném regionu nesmí držet osoba více jak jednu čtvrtinu dostupné nemocniční péče. Když to převedeme na náš případ, tak ve vlastnictví kraje je 3494 lůžek, přičemž celkový počet lůžek se pohybuje okolo necelých 4000, tzn. že je to více jak 85%.

Závěr

Stav v jakém byla předána nemocniční zařízení krajům byl různý. U některých byl relativně dobrý a směřovala ke kladným hospodářským výsledkům, avšak našla se i taková, jejichž stav nebyl na dobré úrovni. Bylo na krajích, jakou cestou se vydají. Zda dokáží uzdravit nabyté nemocnice a udrží dostupnou péči všem, či zda předlužené nemocnice prodají soukromým subjektům. Jisté však bylo jedno a to, že se zadlužování musí zastavit a proto byla vyvinuta potřeba nastolit režim, který by byl schopen nemocniční zařízení oddlužit a udat jim směr k prosperitě a poskytování kvalitní zdravotní péče na špičkové úrovni.

Z ekonomických teorií již víme, že nemocnice ve vlastnictví státu, řízené jednotlivě v okresech, nemohly fungovat efektivně. Stát pozbyl na čas i práva na informace. Lidé neměli zájem podílet se na kvalitním chodu nemocnice, snižovat náklady, spíše naopak. Postojem, když to není moje, tak mi na tom nezáleží, stejně tak tabulkové odměňování personálu, kdy neexistovala motivace, dovedli nemocnice tam, kde byly. Tím, že došlo k přechodu na kraje se mohly začít řešit problémy v místě vzniku.

V této bakalářské práci jsem se pokusil definovat jednotlivé právní formy nemocnic v České republice. Pokusil jsem se vnést jasno z jakého důvodu došlo ke změnám právních forem nemocnic na obchodní společnosti, tedy transformaci. Dále pak, jaká forma je v současné době z hlediska našeho právního a tržního systému nejlépe vyhovující požadavkům. Podrobně jsem se zabýval studií akciové společnosti. Výhodami a nevýhodami, které mohou přechodem na tuto právní formu nastat.

Navrhl jsem kroky, jakým způsobem transformovat příspěvkovou organizace na akciovou společnost.

V praktické části jsem se zaměřil na průběh transformace nemocnice v Českých Budějovicích. Jakými stupni vývoje prošla a jak vypadá současná situace po 4 letech od transformace.

Dále jsem se pokusil přiblížit i budoucí vývoj nemocniční péče v Jihočeském kraji, kde vzniklo založením Jihočeské nemocnice, a. s. holdingové uspořádání jihočeských nemocnic. Vyjádřil jsem zde i obavy, kam se může situace nemocniční péče v tomto kraji vyvinout a zda-li bylo toto řešení vhodným.

Vypracování této práce mi obohatilo vědomosti, přineslo užitečné informace o obchodních společnostech, ale také vneslo jasnější představu o současné situaci v našem zdravotnictví a hospodaření kraje.

Seznam použité literatury

- [1] 513/1991 Sb., Obchodní zákoník
- [2] doc. Ing. Pirožek P., Ph.D: Postavení vlastníka a manažera ve vedení zdravotnických zařízení, FM-VŠE 2006
- [3] doc. Ing. Pirožek P., Ph.D – prim. MUDr. Skřítecký R.: Praktické aspekty fungování ziskových obchodních společností a neziskových společností ve zdravotnickém systému ČR, FM-VŠE 2006
- [4] Synek M. - Sedláčková H. - Vávrová H.: Jak psát diplomové a jiné písemné práce, Vysoká škola ekonomická Praha 2002, ISBN 80-2450-309-3
- [5] Hejda J.: Základy obchodního práva, Oeconomica 2003, ISBN 80-245-0559-2
- [6] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
- [7] Zákon č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- [8] Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech
- [9] JUDr. Černý P.: Zdravotní pojištění a právní postavení nemocnic v SRN, Rakousku a Švýcarsku, Zdravotnictví a právo, č. 5/2006 ISSN: 1211-6432
- [10] Mihalco Z.: Kraje urychlení mění status nemocnic, <http://aktualne.cz>, 16.2.2007
- [11] UZIS - Adresář zdravotnických zařízení k 30.4.2006 <http://www.uzis.cz>
- [12] Nemocnice České Budějovice, a. s.: Obchodní rejstřík <http://www.justice.cz>
- [13] Výroční zprávy Nemocnice České Budějovice, a. s. 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 <http://www.nemcb.cz>
- [14] Holdingová společnost Jihočeské nemocnice, a. s. Českobudějovické listy, 28.5.2005
- [15] RNDr. Zahradník J.: Holdingová společnost Jihočeské nemocnice, a. s, Český rozhlas 6, 19.1.2006
- [16] Angelovská O. – Hanušová P.: Rozdíly v zájmech aktérů veřejné správy a dalších aktérů v českém zdravotnictví, projekt MPSV "Neziskové organizace"

v oblasti sociálních a zdravotnických služeb-ekonomická efektivnost a sociální aspekty" č. 1J 075/05-DP2

- [17] Kostečková I.: Transformace zdravotnických zařízení na obchodní společnosti s ohledem na kvalitu poskytované péče, Seminární práce IZI 215, VŠE, 18.4. 2005
- [18] Nemocnice v měnící se Evropě, Institut zdravotní politiky a ekonomiky, leden 2001 Supplementum 1
- [19] Sadecký L.: Výkonné a dozorčí orgány akciové společnosti, diplomová práce 2006
- [20] Analýza možností hospodářsko-právních forem lůžkových zdravotnických zařízení, Kraj Vysočina <http://www.extranet.kr-vysocina.cz>

Přílohy

Příloha č. 1

Současný stav právních forem v ČR dle krajů k roku 2005

Kraje	O.C.O.			A.S.			S.R.O.			V.O.S.			O.P.S.			P.O. Kraj			P.O. O., M.			MZ			Církev			
	FN	N	NNP	FN	N	NNP	FN	N	NNP	FN	N	NNP	FN	N	NNP	FN	N	NNP	FN	N	NNP	FN	N	NNP	FN	N	NNP	
PHA	-	2	-	-	2	-	-	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1	5	5	-	-	1	1	27
STC	-	-	-	-	13	1	-	4	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	25
JHC	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
PLZ	-	-	-	-	5	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	9
KAR	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	6
UST	-	-	-	-	1	-	-	4	5	-	-	-	-	-	-	-	5	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	19
LIB	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	8
HRA	-	-	-	-	6	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	11
PAR	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
VYS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	6
JHM	-	2	-	-	1	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	1	-	2	3	-	-	-	-	23
OLO	-	1	-	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	10
ZLI	-	-	-	-	5	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10
MSK	-	-	-	-	6	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	19
Celkem	-	5	-	-	43	1	-	32	15	-	1	-	-	1	2	-	47	6	-	15	2	11	8	-	-	2	2	193

O.C.O.- Ostatní centrální organizace – (nemocnice spadající pod ministerstvo vnitra a spravedlnosti – vězeňská, vojenská nemocnice), A. S. – Akciová společnost, S. R. O. – Společnost s ručením omezeným, V. O. S. – Veřejná obchodní společnost, O. P. S. – Obecně prospěšná společnost, P. O. – Příspěvková organizace, O., M., S. P. – Obec, město, státní podnik, MZ – Ministerstvo zdravotnictví, Církev- Církev

FN – fakultní nemocnice, N – klasická nemocnice, NNP – nemocnice následné péče

PHA – Praha, STC – Středočeský kraj, JHC – Jihočeský kraj, PLZ – Plzeňský kraj, KAR – Karlovarský kraj, UST – Ústecký kraj, LIB – Liberecký kraj, HRA – Hradecký kraj, PAR – Pardubický kraj, VYS – Kraj Vysočina, JHM – Jihomoravský kraj, OLO – Olomoucký kraj, ZLI – Zlínský kraj, MSK – Moravskoslezský kraj